

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ. ΟΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
Δρ. ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΙΜΠΟΥΚΙΔΟΥ
2020

Η μελέτη αποτελεί μια οριζόντια προσέγγιση, μια επισκόπηση, της ιστορίας των εικαστικών τεχνών από την Παλαιολιθική εποχή έως τον 20^ο αιώνα μ. Χ., στην Ευρώπη και στους μεγάλους πολιτισμούς της αρχαιότητας: Αρχαία Αίγυπτο και Μεσοποταμία. Ο στόχος της μελέτης είναι να γίνει κατανοητό στους φοιτητές της ακαδημίας βασικό λεξιλόγιο των εικαστικών τεχνών.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ. ΟΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ

Παλαιολιθική τέχνη. Η εποχή του λίθου. Ο πολιτισμός των κυνηγών, η λάξευση της πέτρας 30.000- 10.000 π. Χ						
Πού	Θέμα	Μορφολογικά χαρακτηριστικά	Μέσο	Σκοπός	Έργα	Αρχιτεκτονική
Πότε	Τι	Πώς (η απόδοση)	Με ποιον τρόπο;	Γιατί;		
<p>-35.000: Πρώτες καλλι-τεχνικές εκδηλώσεις.</p> <p>-30.000: Ωρινάκια περίοδος</p> <p>-25.000: Γραβεταία περίοδος.</p> <p>-18.000: Σολουτραία περίοδος:</p> <p>-11.000: Μαγδαληναία περίοδος.</p>	<p>Το χάος, ο άνθρωπος, τα ζώα.</p> <p>Ρεύματα:</p> <p>-Η παραστατικότητα.</p> <p>-Οι αφαιρετικές αναζητήσεις.</p> <p>-Η παραμόρφωση στα γυναικεία ειδώλια.</p> <p>-Η αφηγηματικές σκηνές.</p> <p>-Οι ζωόμορφοι κυνηγοί.</p> <p>Η φυσιοκρατική τέχνη</p> <p>Μετά το 10.000:-Ολική σχεδόν εξαφάνιση της παραστατικής τέχνης στη Δυτική Ευρώπη.</p>	<p>Το προφίλ, το ζώο που γυρίζει προς τα πίσω, νατουραλισμός και ανατομικές λεπτομέρειες με ακρίβεια απόδοσης, αλλά μόνο όσο αφορά τις μορφές των ζώων, όχι για τον άνθρωπο, που απεικονίζεται παραμορφωμένος</p>	<p>Χρώματα Γεώδη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όχρες: λάσπη • Όμπρες: κόκκαλα • Κόκκινο - αίμα • Άσπρο - ασβέστη • Μαύρο - κάρβουνο <p>Συνδετικό υλικό</p> <ul style="list-style-type: none"> • λίπος • αίμα • ούρα <p>Εργαλεία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χέρια • Καλάμια, κόκκαλα, πέτρες, χαυλιόδοντες 	<p>Η τέχνη συνδέεται με θρησκευτικές δοξασίες. Με το κυνήγι.</p> <p>Οι άνθρωποι βίωναν την ένταση της έξαρσης, για κάτι που ήθελαν πολύ.</p> <p>Η απεικόνιση είχε μαγική δύναμη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αλταμίρα • Λασκώ • Ελλάδα στο Σπήλαιο Πετραλώνων της Χαλκιδικής • Ασπροχάλικο, στην Πρέβεζα. • Αφροδίτες • Λεσπύγκ, από ελεφαντόδοντο , 20.000 • Βίλλεντορφ σε πέτρα, 20.0000. 	<p>Φυσικά καταφύγια.</p> <p>Σπηλιές βράχων, στόμια.</p> <p>Υλικό κατασκευής: ξύλα, πέτρες, δέρματα</p>

Νεολιθική ζωγραφική 8.000 - 2.000 π. Χ. Ο πολιτισμός των γεωργών- κτηνοτρόφων, η εμφάνιση της κεραμικής, η λείανση του λίθου

Αρχή της κατεργασίας του χαλκού Ανάπτυξη της μεγαλιθικής αρχιτεκτονικής.

<p>-8.000-4.000 στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή. -2.000 στην Ευρώπη.</p>	<p>Η σχηματοποιημένη παραστατική τέχνη, η διακόσμηση</p>	<p>Επιτεύγματα: -Η κατάκτηση της τεχνικής. -Η σαφής απεικόνιση της ανθρώπινης φιγούρας. -Η (νεολιθικής εποχής) τάξη, σε αντίθεση με το χάος της παλαιολιθικής εποχής.</p>	<p>-Φυσικά υλικά, πινέλο ή χαραγμένα. -Αγγειοπλαστική με πηλό Η χάραξη, η αποτύπωση, η λάξευση, γεωμετρικά σχήματα, εξογκώματα, λωρίδες ευθύγραμμες ή ελικοειδείς, οι ομόκεντροι κύκλοι</p>	<p>Η ανάγκη για τάξη και οργάνωση για την επιβίωση</p>	<p>Α-ρχαιο-λογικό Μουσείο Αθήνας.</p>	<p>Ειδώλια γυναικών Χοιροκοιτία, Κύπρος</p>	<p>-Στοουνχετζ Αγγλία, τελετουργικός χώρος. -Ο άνθρωπος γεωργός και η ανάγκη για μόνιμη κατοικία</p>
---	--	---	---	--	---------------------------------------	---	--

ΣΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Η ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ.

ΣΤΟΝ ΝΕΟΛΙΘΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΕΠΙΝΟΗΘΗΚΕ Ο ΤΡΟΧΟΣ, Η ΓΕΩΡΓΙΑ, Η ΑΡΔΕΥΣΗ, Η ΕΝΔΥΣΗ, Η ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ, ΤΟ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.

ΕΡΩΤΗΣΗ: ΓΙΑ ΝΑ ΑΣΧΟΛΗΘΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΛΥΣΕΙ ΤΑ ΒΙΟΠΟΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η ΚΑΤΙ ΤΕΤΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ; Η ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ.

ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΛΑΣΚΟ, 15.000-10.000. Η ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, Η ΚΙΝΗΣΗ.

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΡΙΑ ΑΔΕΡΦΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ.

Η ΑΦΗΓΗΣΗ

Η ΠΟΖΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΓΥΡΙΣΜΕΝΟ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΛΑΣΚΟ, 15.000-10.000. Ο ΟΓΚΟΣ, ΤΟ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.

ΑΛΤΑΜΙΡΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ, 12.000. Η ΕΚΦΡΑΣΗ

Η ΑΦΗΓΗΣΗ

ΛΑΣΚΟ, 15.000-10.000. Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ ΠΟΥΛΙΟΥ, ΤΑ ΕΝΤΟΣΘΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΒΑΛΙΟΥ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΒΓΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΛΙΑ ΤΟΥ, Η ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΖΩΟΥ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΞΑΓΡΙΩΜΕΝΗ.

ΟΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΑΦΡΟΔΙΤΕΣ

ΒΙΛΛΕΝΤΟΡΦ. Η ΣΥΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ ΠΟΥ Η ΘΗΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΗΤΑΝ ΠΟΛΥ ΨΗΛΗ Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΙΧΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ

ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ . Η ΣΧΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ. Η ΑΚΑΜΨΙΑ

ποχή είναι η...
ές κυνηγιού, κυρίως. Οι πιο φημισμένες...
κονται ζωγραφισμένες ή χαραγμένες σε βράχους γι' α...
ό ονομάζονται βραχογραφίες και τις συναντούμε σε
πολλά μέρη, π.χ. στην Ευρώπη, στην Αφρική και στη Μέση
Ανατολή.

Η ΣΧΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

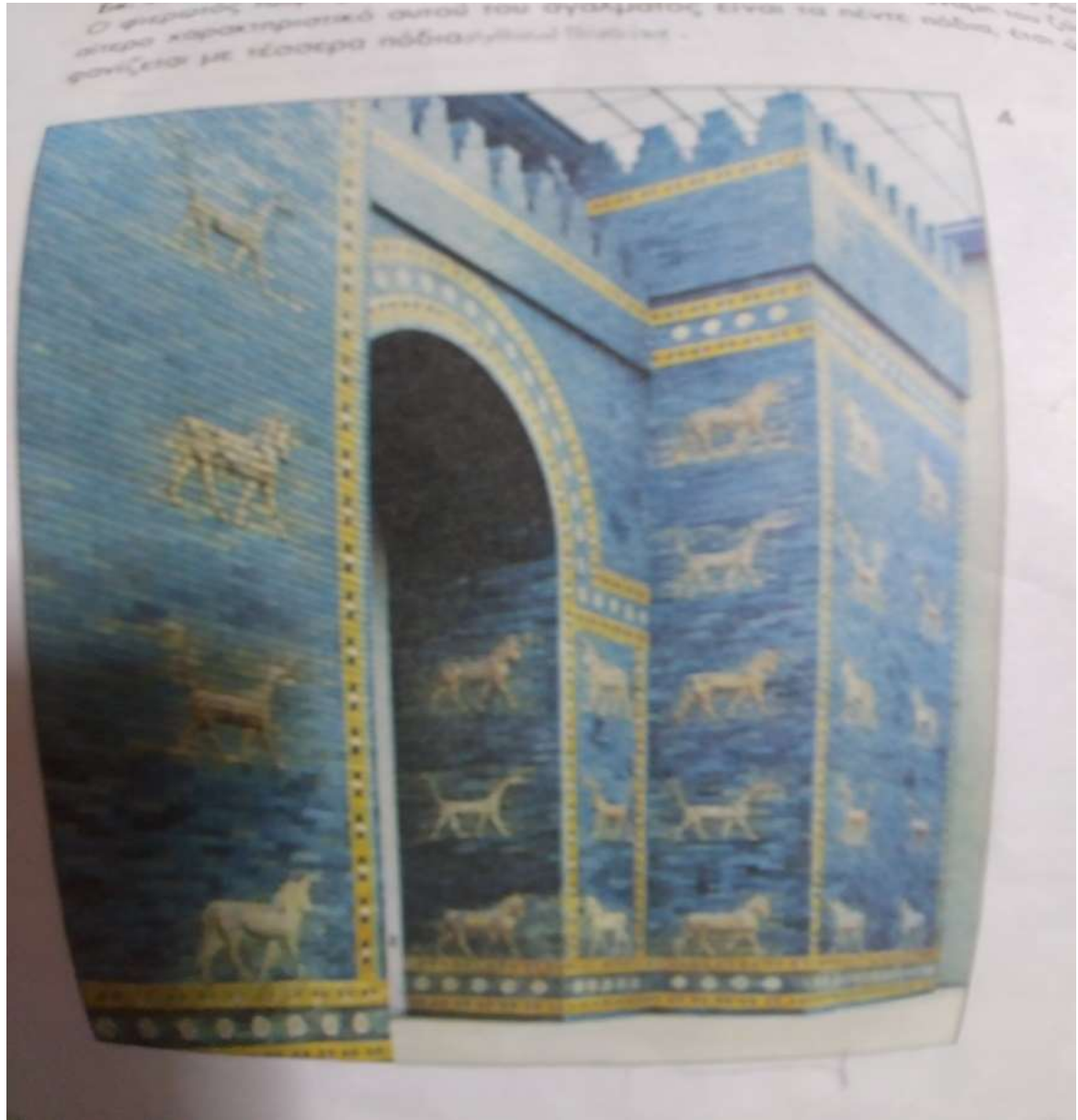
Μεσοποταμία 3.000 - 539 π. Χ

Η περιοχή κατοικήθηκε αρχικά από αγρότες από το 5.000 π. Χ

	Πού, πότε, τι;	Πλαίσιο και σκοπός	Μέσο	Μορφολογικά	
Σουμέριοι, Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι.	<p>Η θρυλική πόλη Ουρ</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι θησαυροί της πόλης Ουρ. Σύμφωνα με τη Βίβλο είναι η πατρίδα των προγόνων του Αβραάμ. Στην Ουρ ήρθαν στο φως τάφοι με γυναικεία χρυσά κοσμήματα και πολύτιμους λίθους, χρυσά κράνη, χρυσά στιλέτα, άρπες διακοσμημένες με κεφάλια ταύρων, άβακας για σκάκι! 2500 π. Χ . Το λάβαρο της Ουρ. Ήταν τμήμα στήριξης μουσικού οργάνου. Ψηφιδωτό με κοχύλια, λαζουρίτη και ασβεστόλιθο. 2100 π. Χ. Τα Ζιγκουράτ της Ουρ. 1820 π. Χ. Ο 	<p>Στην υπηρεσία του Βασιλιά όλοι.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ο διαχωρισμός του χάους από την τάξη. Η τέχνη εξυπηρετεί την εξουσία. Τόσο τον βασιλιά όσο και τη θρησκεία. Η θρησκεία είναι πολύ'-θεϊκή . Βάαλ, ο θεός του ήλιου, Ιστάρ ή Αστάρτη, η θεά του φεγγαριού, ο Μαρδούκ, Βαβυλώνιος θεός. Η θεοκρατία είναι κύριο χαρακτηριστικό των πανάρχαιων πολιτισμών. Επικεφαλής της κοινωνίας ο βασιλιάς. Τον περιβάλλει το ιερατείο, και η αριστοκρατία. 	<p><u>Ορυκτά υλικά ο πηλός.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Πηλός: Σφραγίδες, τούβλα και πλακάκια από πηλό για να χτίσουν σπίτια. Ασβεστόλιθος: Αγάλματα Αλάβαστρος & Βασάλτης: ανάγλυφα, ολόγλυφα Κοχύλια: σε μωσαϊκά & κολλημένα 	<p><u>Το στερεότυπο, η τυπολογία</u> στις κινήσεις των μορφών, στον περιβάλλοντα χώρο.</p> <p>Το τι έγινε ενδιαφέρει έναντι του πώς έγινε.</p> <p>Ο δημιουργός έξω από το έργο.</p> <p>Περιορισμένα εκφραστικά μέσα (φωτοσκίαση, προοπτική κ.α.), γι αυτό δεν κατακτούν τον ρεαλισμό.</p> <p>Η ανώνυμη, χωρίς ατομική υπόσταση φιγούρα του</p>	<p>Τα σημαντικά της Μεσοποταμίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι Σουμέριοι βρήκαν τη γραφή (σφηνοειδής γραφή), τους αριθμούς με τον κύκλο 60 (σήμερα μετράμε τα λεπτά της ώρας με τον κύκλο των 60 λεπτών. Το αρχαιότερο γνωστό λογοτεχνικό έργο: Το έπος του Γιλγαμές από τους Σουμέριους. Τον τροχό, το άροτρο. Οι Βαβυλώνιοι την αρχαιότερη σειρά νόμων: Τον κώδικα του Χαμουραμπί. Περίπου το 1700 π. Χ. Οι Βαβυλώνιοι χάραξαν με κώδικα επάνω σε πέτρωμα βασάλτη. Η πρώτη συστηματικά οργανωμένη βιβλιοθήκη στη Νινευή από τους Ασσύριους. Την εποχή του Χαμουραμπί έζησε και ο

	κατάλογος των Σουμερίων βασιλέων επάνω σε ορθογώνιο πλίνθο με σφηνοειδή γραφή.		•	καθημερινού ανθρώπου.	Αβραάμ στην Ουρ της Χαλδαίας, στον περσικό κόλπο (Γένεσις το πρώτο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης). Ο Νώε και η κιβωτός διαδραματίζεται στην Μεσοποταμία.
<ul style="list-style-type: none"> - 750 π. Χ. ο Λαμασσού, από ασβεστόλιθο. - 7αι.-8αι. π. Χ. Το ανάκτορο του Ναβουχοδονόσορα. Σε αυτό υπήρχαν οι κρεμαστοί κήποι, ο Πύργος της Βαβέλ, η Πύλη Ιστάρ, μια από τις έξι μνημειακές πύλες του οχυρού της Βαβυλώνας. Ο Ναβουχοδονόσορ ο τελευταίος πολύ ισχυρός Βαβυλώνιος βασιλιάς, το 586 π. Χ. στην εκστρατεία ενάντια στους Αιγυπτίους περνάει μέσα από την γη της Επαγγελίας και καταστρέφει την Ιερουσαλήμ. 					
<ul style="list-style-type: none"> • ΟΙ ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΗ ΓΡΑΦΗ, ΤΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥΣ, ΤΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ, ΑΝΕΠΤΥΞΑΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΕΤΣΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ. • ΟΙ ΑΣΣΥΡΙΟΙ ΕΠΙΝΟΗΣΑΝ ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΤΑΚΤΙΚΕΣ, ΗΤΑΝ ΑΗΤΤΗΤΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥΣ ΗΤΑΝ ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΤΟΥΣ, ΗΤΤΗΘΗΚΑΝ ΟΜΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΥΣ. • Η ΒΑΒΥΛΩΝΑ ΚΑΤΑΚΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΣΕΣ ΤΟ 539 π.Χ., ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΝ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΧΑΙΜΕΝΙΔΩΝ, ΠΟΥ ΕΞΑΠΛΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΝΔΙΑ ΣΤΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ. ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ ΤΑ ΓΛΥΠΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΤΕΡΩΤΟΥΣ ΤΑΥΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΙΟΝΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΡΑΒΔΩΣΕΙΣ. 					
<p>ΕΡΩΤΗΣΗ. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ: Α) ΤΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΑΡ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ; Β) ΤΟΥ ΛΑΜΑΣΟΥ ΣΤΗ ΜΥΘΙΚΗ ΣΚΕΨΗ.</p> <p>Α. Η πύλη Ιστάρ ήταν μία πομπική πύλη στο ανάκτορο του Ναβουχοδονόσορ. Υλικό δόμησης ήταν το τούβλο καλυμμένο με εμφιαλωμένο πλακάκι. Τα πλακάκια ήταν διακοσμημένα με ταύρους, το ιερό ζώο των Σουμερίων, και δράκους, το σύμβολο του βαβυλώνιου Θεού Μαρδούκ. Η ασπίδα με τα ανάγλυφα πρωτοεμφανίστηκε στη Μεσοποταμία και εξελίχθηκε σαν μία σημαντική αρχιτεκτονική μορφή κτίσματος από τους μετέπειτα πολιτισμούς. Β. Στους μετέπειτα πολιτισμούς, στη θρησκεία, στις τέχνες, στην ιστορία, πρωταγωνιστούν ταύροι, δράκοι, τέρατα κ.α.</p>					

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ο ΛΑΜΑΣΟΥ Η ΜΥΘΙΚΗ ΣΚΕΨΗ. Η, ΝΕΟΒΑΒΥΛΩΝΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ, ΠΥΛΗ ΙΣΤΑΡ, 575 π. Χ.Η ΕΜΠΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΨΙΔΩΝ ΘΡΙΑΜΒΟΥ

Ο ΑΣΟΥΡΜΠΑΝΙΜΠΑΛ ΚΥΝΗΓΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ, ΑΣΣΥΡΙΑ, 9^{ος} ΑΙΩΝΑΣ.

Ο ΗΡΩΑΣ, ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΠΟΥ ΗΔΗ ΕΧΕΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ, ΔΕΝ ΣΚΟΤΩΝΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΒΙΩΣΕΙ ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΜΙΣΕΙ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΣ Ο ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ.

Ο ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ ΗΡΩΑΣ ΕΧΕΙ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΕΙ ΣΤΟ ΘΗΡΙΟ, ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΧΕΙ ΓΥΡΙΣΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΑΤΗ ΤΟΥ(!) ΕΧΕΙ ΠΛΕΟΝ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣΕΙ ΣΤΗ ΦΥΣΗ. ΤΟΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΩΡΑ.

Η ΕΠΑΛΛΗΛΙΑ

Αρχαία Αίγυπτος 5.000- 3.100-1.086π. Χ.

Ο Ηρόδοτος για την Αίγυπτο: “το δώρο του Νείλου” (Ερώτηση: τι μας άφησε η Αίγυπτος σαν δώρο;)

Πού, πότε;	Γραφή - μορφές τέχνης	Θέμα	Μορφολογικά	Έργα
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Τα τρία βασίλεια</p> <p>5000 π. Χ. Γεωργοί, οι πρώτοι μόνιμα εγκαταστημένοι. Δημιουργούν 2 βασίλεια: Της Άνω Αιγύπτου Της Κάτω Αιγύπτου.</p> <p>3100 π. Χ. Ενώνεται για πρώτη φορά κάτω από έναν, μοναδικό, άρχοντα.</p> <p>2160 π. Χ. Κατάρρευση του Αρχαίου βασιλείου.</p> <p>2040 π. Χ. Ίδρυση του Μέσου βασιλείου.</p> <p>1500 1086 π. Χ. Το Νέο Βασίλειο. Η σημαντικότερη περίοδος στην ιστορία της Αρχαίας Αιγύπτου. Επέκταση στη Νουβία, Λιβύη, Ασία.</p>	<p>Τα ιερογλυφικά. Ένα σύστημα γραφής για την καταγραφή όλων των γεγονότων. Οι γραφείς κατείχαν σημαντική θέση στην Αιγυπτιακή κοινωνία.</p> <p>Αρχιτεκτονική: Ναοί, πυραμίδες, τάφοι.</p> <p>Γλυπτική: Ανάγλυφα, γλυπτά από πέτρα, ξύλο, γύψο.</p> <p>Ζωγραφική: Τοιχογραφίες, ταφική ζωγραφική, σε πάπυρους.</p> <p>Αγγειοπλαστική.</p> <p>Υφαντική,</p> <p>Κοσμήματα.</p>	<p><u>Αρχαίο Βασίλειο</u></p> <p>-αδιαπέραστη αφαιρετικότητα</p> <p><u>Μέσο Βασίλειο</u></p> <p>-αυστηρότητα, στιβαρή πλαστικότητα</p> <p><u>Νέο Βασίλειο</u></p> <p>-κομψότητα, οργανωμένη σύνθεση, αριστοκρατική εκλέπτυνση, το λεπτοκαμωμένο, το χαριτωμένο, η ευχαρίστηση του ωραίου έχει εισχωρήσει στην τέχνη</p> <p>Οι Φαραώ ως το τιμώμενο πρόσωπο και οι σύζυγοι τους. Οι Φαραώ με απόλυτη εξουσία, Θέματα από τη ζωή των Φαραώ.</p> <p>Πολυθεϊκή θρησκεία.</p> <p>Με τον μνημειακό της χαρακτήρα, η τέχνη βοήθησε τον Φαραώ να περάσει στην άλλη ζωή.</p> <p>Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι πίστευαν πως η ψυχή του νεκρού, πρέπει να συναντήσει το σώμα άφθαρτο αλλιώς δεν μπορεί να ησυχάσει,γι αυτό και ταρίχευαν το σώμα του νεκρού.</p>	<p>-Το τοπίο με τις απέραντες εκτάσεις διαμορφώνει μεγάλα κτήρια με τεράστιες διαστάσεις με καθαρές , οριζόντιες γραμμές.</p> <p>-Τα ακίνητα σχήματα των Αιγυπτίων. οι συμβατικές παραστάσεις, τα ευκρινή περιγράμματα. τα καθαρά χρώματα, οι αυστηροί κανόνες για την αναπαράσταση, η τήρηση των κανόνων και της παράδοσης ήταν ιερό καθήκον.</p> <p>-Η τυπολογία Η φιγούρα σαν ανώνυμο ιερογλυφικό.</p> <p>-Για να επιτευχθεί σαφήνεια, η μορφή αποδιδόταν σε αναπαράσταση από τις πιο χαρακτηριστικές της όψεις.</p> <p>Δηλαδή, το μάτι και το στήθος μετωπικά, το πρόσωπο και το υπόλοιπο σώμα πλάγια, στις καθιστές φιγούρες τα χέρια ακουμπισμένα επάνω στα γόνατα.</p> <p>- Η ζωγραφική σε στεγνό τοίχο με φυσικά ορυκτά χρώματα.</p> <p>-Υλικό οικοδόμησης ,η πέτρα</p> <p>-Γεωμετρικά, αυστηρά αλλά όχι πρωτόγονα ή νατουραλιστικά.</p> <p>-Η αντίληψη της Αιγυπτιακής τέχνης μπορεί να γίνει με ένα συμβολικός, νοητικός</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2723-2563 περίπου. Οι πυραμίδες της Γκίζας (Μυκερίνου, Χεφρήνου, Χέοπα). • 2530 περίπου. Η μεγάλη Σφίγγα, μπροστά στις πυραμίδες της Γκίζας. • 1400-1360 περίπου. Ο ναός του Άμονα στο Λούξορ (με τους Παπουό-σχημους κίονες, έμπνευση για τους αρχαίους έλληνες καλλιτέχνες). 1300 π. Χ. Η σαρκοφάγος του Τουταγχαμών με τις μαγικές ρήσεις για να φύγει η ψυχή από τον κάτω κόσμο και να ταξιδέψει στο μέλλον.

		Οι συμβολισμοί. Το ιερογλυφικό.	εξοπλισμός, που αποτελείται από ένα Αιγυπτιακού ύφους σύστημα συμβάσεων που κυρίως δίνει έμφαση στην σαφή αναγνωσιμότητα. -Η αναπαράσταση του ορατού κόσμου συμβολικά. - Το σχήμα (κατά Gombrich) του Αιγυπτιακού ύφους είναι τα ακίνητα σχήματα, οι ακίνητοι παραδοσιακοί τύποι, το ιερογλυφικό, και οι συμβατικές παραστάσεις.	
--	--	---------------------------------	--	--

-ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ Η ΕΙΚΟΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΕΚΦΡΑΣΕΙ ΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ (Η ΜΟΡΦΗ ΟΤΑΝ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑ ΤΟΝ ΦΑΡΑΩ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΗ, ΑΓΕΡΟΧΗ) ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑ ΕΝΑΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ ΑΝΘΡΩΠΟ ΕΙΝΑΙ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΑΡΑΩ Η ΤΟ ΤΙΜΩΜΕΝΟ ΠΡΩΣΩΠΟ).

-ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ ΗΤΑΝ ΛΑΟΣ ΜΕ ΕΝΤΟΝΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΘΕΪΣΤΕΣ.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ, ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟΝ ΦΑΡΑΩ ΑΧΕΝΑΤΟΝ. (ΑΤΟΝ ΕΙΝΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ). Ο ΙΔΕΑΛΙΣΤΗΣ ΦΑΡΑΩ ΑΧΕΝΑΤΟΝ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΜΟΡΦΗ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ. 7-8 ΑΙΩΝΕΣ, ΠΡΙΝ ΤΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΔΙΑΚΗΡΥΞΕ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΝ ΥΠΕΡΤΑΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ.

ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΑΧΕΝΑΤΟΝ Η ΤΕΧΝΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΥΠΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΥΛΙΖΑΡΙΣΜΕΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ.

ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ“ ΕΓΡΑΨΑΝ” ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕ ΤΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ (ΧΡΩΜΑ, ΣΧΕΔΙΟ, ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ).

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ο ΜΕΡΕΡΟΥ-ΚΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΕΙ ΤΙΣ ΕΠΟΧΕΣ, 2.300 π. Χ.

ΑΧΕΝΑΤΟΝ ΝΕΦΕΡΤΙΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ, 1345 π. Χ.

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΗ ΜΕΡΕΡΟΥ-ΚΑ ΕΙΝΑΙ Η ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ, ΤΟΥ ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΟΥ ΤΗΣ ΑΔΙΑΠΕΡΑΣΤΗΣ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΤΑΣ, ΤΟΥ ΣΤΙΒΑΡΟΥ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΛΕΙΩΤΟΥ ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΟΥ ΗΤΑΝ Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ. ΗΤΑΝ ΙΕΡΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΑΝΑΛΕΙΩΤΟ

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΕΛΑΒΕ Ο ΦΑΡΑΩ ΑΧΕΝΑΤΟΝ ΣΥΝΟΔΕΥΤΗΚΕ ΑΠΟ ΒΑΘΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ. Ο ΕΛΙΚΟΕΙΔΗΣ ΑΝΕΠΙΤΗΔΕΥΤΟΣ ΝΑΤΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΣΟΝΤΑΙ Ο ΦΑΡΑΩ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ, Η ΚΟΜΨΟΤΗΤΑ, Η ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΚΛΕΠΤΥΝΣΗ, ΤΟ ΛΕΠΤΟΚΑΜΩΜΕΝΟ, ΤΟ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ. ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΣΚΕΨΗΣ. Η ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΕΧΕΙ ΕΙΣΧΩΡΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΚΥΚΛΑ ΔΙΚΗ	ΜΙΝΩΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
<p>ΠΟΤΕ 3200-2000 π. Χ Πρώτο-κυκλαδική-άνθιση της γλυπτικής.</p> <p>2000-1600 Μέση περίοδος.</p> <p>1600-1100 Ύστερο-κυκλαδική άνθιση της ζωγραφικής.</p> <p>ΠΟΥ Θήρα, Μήλος</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΕΥΡΗΜΑ ΤΙΚΟΤΗΤ Α, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΕΥΕΛΙΞΙΑ</p> <p>ΤΙ Γλυπτική:</p>	<p>ΠΟΤΕ 2600-1100 π. Χ.</p> <p>ΠΟΥ Κνωσός, Φαιστός, Μάλια, Αρχάνες, Ζάκρος.</p> <p>ΤΙ Νωπογραφίες, γλυπτική, κεραμικά (καμαραϊκά), μεταλλοτεχνία.</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ Ανακτορική τέχνη. Πολυτελής. Κοσμική και θρησκευτική. Κομψή τέχνη με αυτοπεποίθηση, φιλειρηνική, φυσιοκρατική και με προσωπικό στυλ. Οι μορφές με καμπύλες σε αντίθεση με τις Αιγυπτιακές στυλιζαρισμένες μορφές. Ελαστικότητα στη</p>	<p>ΠΟΤΕ 1580-1100 π. Χ. Οι Αχαιοί. Οι ήρωες του Όμηρου. Οι πολύχρυσες Μυκήνες του Όμηρου.</p> <p>ΠΟΥ Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλος, Ορχομενός.</p> <p>ΤΙ Ανάκτορα, τα κυκλώπεια τοίχοι και η πύλη των λεόντων. Οι πολυτελείς, θολωτοί τάφοι. Θολωτοί χωρίς εσωτερικά υποστηρίγματα και οι μεγαλύτεροι χωρίς υποστηρίγματα της αρχαιότητας</p> <p>Γλυπτική Ζωγραφική, Μεταλλοτεχνία εν πειστή, έκ-κρουστή, διακοσμητική.</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΤΑ</p>	<p>ΠΟΤΕ 1100- 800 Οι Δωριείς .</p> <p>Ο Α΄ ελληνικός αποικισμός με τους Αχαιούς να μεταναστεύουν στην Ιωνία.</p> <p>ΠΟΥ Κόρινθος Αθήνα.</p> <p>ΤΙ Κεραμική, γλυπτική , χάλκινα. Τα γεωμετρικά μοτίβο με πολλές παραλλαγές. Ο άνδρας, το άλογο, ο τροχός , το βασικό ρεπερτόριο.</p> <p>Εμφανίζονται: 1. τα Ομηρικά έπη, 2. η Ελληνική μυθολογία, 3. η Ολυμπιακή θρησκεία, με αυτά να ενώνουν ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ.</p>	<p>ΠΟΤΕ 8^{ος} με 5^ο αιώνα.</p> <p>ΠΟΥ -Η Κόρινθος (η γενέτειρα της ελληνικής ζωγραφικής, σύμφωνα με τον Πλίνιο), - η Αθήνα.</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΕΠΙΝΟΗΣΗ Η γόνιμη περίοδος του 7^{ου} αιώνα και οι αρχές της πλαστικής. Η μείωση της γεωμετρικής σχηματοποίησης στην κεραμική. Η εισαγωγή της καμπύλης. Τα μυθολογικά θέματα (λιοντάρια, σφίγγες, γρύπες). Οι κανόνες της δυτικής τέχνης. Ο 6^{ος} αιώνας και το κέντρο όλης της σκέψης ο άνθρωπος.</p>	<p>ΠΟΤΕ 480- 330 π. Χ.</p> <p>Οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ανάπτυξη. -Οι περσικοί πόλεμοι. Η πόλις-κράτος. -Η Αθηναϊκή συμμαχία και η επένδυση στον πολιτισμό. - Η αποθέωση του πολίτη στην Αθηναϊκή δημοκρατία.</p> <p>-Οι τραγικοί. Ο Αισχύλος, Ο Σοφοκλής, Ο Ευριπίδης.</p> <p>-Οι ιστορικοί Ηρόδοτος και Θουκυδίδης.</p> <p>-Ο φιλόσοφος Σωκράτης,</p>	<p>ΠΟΤΕ 323-31 π. Χ.</p> <p>-Πρώιμη Ελληνιστική περίοδος: 330-220 π. Χ. -Μέση Ελληνιστική περίοδος: 220-150 π. Χ. -Ύστατη Ελληνιστική περίοδος: 150 –έως την υποταγή της Αιγύπτου, υπό τη βασιλεία της Κλεοπάτρας, στον Καίσαρα Οκταβιανό, ή της ενανθρώπισης του υιού του Θεού.</p> <p>Η Ελληνική τέχνη των τριών τελευταίων προχριστιανικών αιώνων.</p> <p>-4^{ος} αι. π. Χ. : Η κλασική φόρμα. -Αρχές του 3^{ου} αι. : Η συνέχιση της κλασικής φόρμας του 4^{ου} αι. π. Χ. -Δεύτερο τέταρτο ως και τα μέσα του 3^{ου} αι. π. Χ: Η τεχνοτροπία με τα κλειστά περιγράμματα.-</p>

<p>Μαρμάρινα ειδώλια ανδρών και γυναικών σε στάση προσοχής αλλά και με απασχόληση σε κάποιο πολιτιστικό δρώμενο. Με χρώμα και κανόνες και πλήρη κατάκτηση της τρίτης διάστασης.</p> <p>Ζωγραφική: Νωπογραφίες (σε αντίθεση με τη <i>seco</i> ζωγραφική ή της Αιγύπτου). Τοπία. Οι πρώτες προσεγγίσεις του ανδρικού</p>	<p>κίνηση και ζωντανά όντα.</p>	<p><u>ΥΦΟΥΣ</u></p> <p>ΜΕ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑ. ΜΕ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ (- ως προς το μέγεθος, με την πύλη των λεόντων, - ως προς τα υλικά, με τη χρήση του χρυσού, -ως προς την τεχνική, με τον χωρίς εσωτερικά υποστηρίγματα θόλο, -ως προς την εργασία με την λεπτότατη απόδοση στη γραμμή της Μυκηναϊας.)</p>	<p><u>ΠΩΣ ΜΕ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ</u></p> <p>Με σχηματοποίηση</p>	<p>-Ανάπτυξη της λυρικής ποίησης (Σαπφώ, Αλκαίος Σιμωνίδης)</p> <p>Ανάπτυξη της φιλοσοφίας (Προσωκρατικοί).</p> <p>ΤΙ</p> <p>-Ο μελανόμορφος και ο ερυθρόμορφος ρυθμός</p> <p>-Ο Ιωνικός και ο Δωρικός ρυθμός</p> <p>-Οι κούροι και οι κόρες.</p> <p>-Οι αττική κεραμική.</p> <p>Ο Εξηκίας και ο Ανδοκίδης.</p>	<p>-Ο πολιτικός Περικλής</p> <p>-ΟΙ καλλιτέχνες</p> <p>-Φειδίας</p> <p>-Πολύκλειτος και ο κανόνας.</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΕΞΙΔΑΝΙΚΕΥΣΗ ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ</p> <p>-το κλασικό, -ο κανόνας, -οι ιδανικές αναλογίες, -το μέτρο ο άνθρωπος, -ο ορθολογισμός, -η χρυσή τομή, -η ομορφιά και η Εξιδανίκευση, η ωραιότητα.</p> <p>-Ο χιασμός</p> <p>- Ο υπεράνω τύπου και χρόνου κλασικός, ιδεατός τρόπος έκφρασης. Το ιδεατό κάλλος.</p>	<p>-Δεύτερο μισό του 3^{ου} αι. π. Χ. το ηρωικό, με πάθος ύφος.</p> <p>-2^{ος} αι., πρώτο μισό: Το υψηλό, με δυναμισμό «μπαρόκ»</p> <p>-2^{ος} αι., δεύτερο μισό: απλούστερη τεχνολογία, το ελληνιστικό «ροκοκό»</p> <p>- Η κλασικιστική, ακαδημαϊκή τεχνολογία της ρουτίνας και της μανιέρας ως την εποχή του Αύγουστου.</p> <p>ΠΩΣ ΜΕ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ</p> <p>Σε αντίθεση με τον εξιδανικευμένο τρόπο έκφρασης της κλασικής περιόδου, στην ελληνιστική περίοδο οι καλλιτέχνες αποδίδουν έκφραση στα πρόσωπα, απομακρυσμένη από την κλασική εικόνα.</p> <p>Ρεαλισμός και Νατουραλισμός.</p> <p>Στα ελληνιστικά πρόσωπα αποδίδεται με πάθος, το απτό, το κοντινό,</p>
--	---------------------------------	---	---	--	--	---

<p>σώματος, θέμα που θα απασχολή -σει όλους τους επόμενους αιώνες την Ελληνική τέχνη αλλά και τη Δυτική τέχνη.</p> <p>Αγγειοπλαστική: Γεωμετρικά και Φυσιοκρατικά μοτίβο εγχάρακτα εν πιεστά, διακοσμημένα.</p> <p>ΓΙΑΤΙ Η τέχνη και το μυστήριο της ζωής.</p>					<p>ΤΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ο παις του Κριτία και η οριστική ρήξη με το στατικό. -Ο δισκοβόλος του Μύρωνα και η σπουδή της ανατομίας. -Ο Δορυφόρος του Πολύκλειτου και ο κανόνας. -Η Ακρόπολη των Αθηνών. -Ο Φειδίας. 4^{ος} αι. π. Χ. -Ο Πραξιτέλης και το μαλακό πλάσιμο στον Ερμή με την λεπτή και ευγενική έκφραση στο πρόσωπό του. -Ο Σκόπας και ο ενεργητικός, εκρηκτικός και γεμάτος πάθος Μελέαγρος του Το θέατρο της Επιδαύρου. <p>ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΑΚΕΔΩΝΑΣ (356- 323 π. Χ) Η αλλαγή του</p>	<p>το ατομικό, το υποκειμενικό, η παροδικότητα, το στιγμιαίο, το με συναίσθημα ο έντονος ρεαλισμός, η κίνηση, η ένταση, η έκφραση, η δυναμική και υψηλή «μπαρόκ» έκφραση της αρχαιότητας, το ηρωικό πνεύμα, ο νατουραλισμός, και η ρωπογραφία (θέματα της καθημερινής ζωής) παράλληλα</p> <p>ΤΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Νίκη της Σαμοθράκης (190-180 π. Χ. περίπου). -Η Αφροδίτη της Μήλου 150- 125 π. Χ. περίπου. -Το σύμπλεγμα του Λαοκόωντα, έργο των Ρόδιων Αγησάνδρου, Πολυδώρου και Αθηνοδώρου. (Ο ιστορικός Πλίνιος θεωρεί το έργο ως το ωραιότερο της αρχαιότητας, Το έργο επηρέασε τον Μιχαήλ Άγγελο ο οποίος ήταν παρών στην ανακάλυψη του έργου, στη Ρώμη το
---	--	--	--	--	--	--

					<p>τρόπου ζωής και η αλλαγή στην τέχνη, μέσα στο νέο πλαίσιο (νέα οικονομικά, πολιτικά, πολιτιστικά δεδομένα). Ο θεσμός της βασιλείας, η αίγλη του βασιλιά, η λατρεία του προσώπου του και της οικογένειάς του Οι αγαπημένοι καλλιτέχνες του Αλέξανδρου (β μισό του 4^{ου} αι.): Ο Λύσιππος, ο ανδριαντοποιός της προτίμησης του Αλέξανδρου. Ο ριζοσπαστικότερος καλλιτέχνης του 4^{ου} αι. π. Χ. Η έκφραση και το στιγμιαίο. Η τρίτη διάσταση, ο νέος ρεαλισμός. Ο ζωγράφος Απελλής , ο</p>	<p>1506). -Το ηρωικό, με πάθος, με υπερβολή, με χειρονομίες «μπαρόκ» ύφος στο βωμό του Δια, Πέργαμος, 175 π. Χ. περίπου. - Τα εράσμια έργα από τον χαριτωμένο κύκλο του Διόνυσου και της Αφροδίτης και το Ελληνιστικό «ροκοκό» - Η εσωτερικότητα, ο ρεαλισμός και οι Μακεδονικοί τάφοι. Η αισθητική της νέας εποχής στις τοιχογραφίες των Μακεδονικών τάφων Αγιος Αθανάσιος στη Θεσσαλονίκη</p>
--	--	--	--	--	---	--

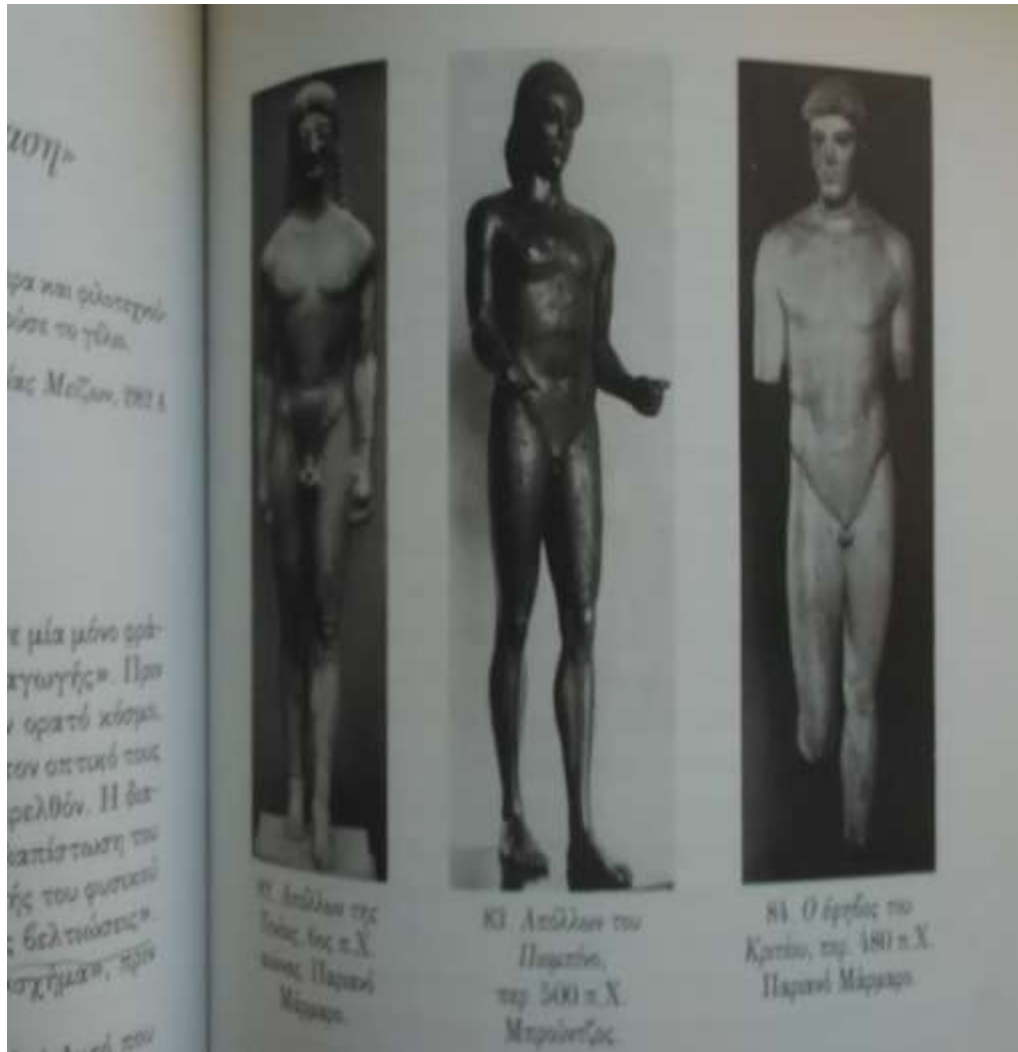
αγαπημένος
προσωπο-
γράφος του
Αλέξανδρου. Ο
Αλέξανδρος
Κεραυνοφόρος.
Οι αλληγορίες
του Απελλή.

**Η
κοσμοπολίτικη
συνείδηση του
ατόμου.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 0.

- Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ.
 - Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΟΝ 5^Ο ΑΙΩΝΑ.
 - Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ ΤΟΝ 4^Ο ΑΙΩΝΑ.
 - ΤΟΛΜΗΡΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΒΡΑΧΥΝΣΕΙΣ.
 - ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΔΕΞΙΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΙΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.
 - ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ (ΑΛΟΓΑ, ΑΣΠΙΔΕΣ κ. α)
 - Ο ΠΟΛΥΓΝΩΤΟΣ, Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΕ ΜΟΡΦΕΣ ΜΕ ΑΝΟΙΧΤΟ ΣΤΟΜΑ. Ο ΓΛΥΠΤΗΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΟΥ ΦΤΙΑΧΝΕΙ ΝΑ ΦΑΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΦΛΕΒΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΥΡΑ. Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΝΙΚΙΑΣ, Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΤΟ ΦΩΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΚΙΑ.
 - Η ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ.
 - Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΜΕ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ.
 - Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ.
 - Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΑ, ΤΗΣ ΧΡΥΣΗΣ ΤΟΜΗΣ.
- Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΕ ΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

6^{ος} ΑΙ. ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ. 500 Π. Χ ΑΠΟΛΩΝΑΣ. Ο ΕΦΗΒΟΣ ΤΟΥ ΚΡΙΤΙΑ, 480 Π. Χ. ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ, ΕΡΜΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟ, 340.Π.Χ
ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΑ: ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΠΑΝΩ ΣΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΗΜΑ. ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ,
ΚΑΤΑ ΤΟΝ GOMBRICH, ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΧΙΛΕΑΣ ΚΑΙ ΑΙΑΝΤΑΣ, 540 π. Χ

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ, 510-500 π. Χ

ΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΕΠΑΝΩ ΣΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΙΚΗ. ΔΕΙΤΕ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ ΚΑΤΙ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΣΤΗΝ ΑΠΕΙΚΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΛΜΑΤΩΝ.

Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

ΡΩΜΑΙΚΗ ΤΕΧΝΗ				
Τέλη 7 ^{ου} αιώνα: Οι Ετρούσκοι. 500 π. Χ. : Η αριστοκρατική δημοκρατία.. 133 π. Χ. -3 ^ο μ. Χ. αιώνα: Η Ρώμη κυρίαρχη δύναμη στη Μεσόγειο.				
Θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	Που
<p>Προτομές. Η εικονιστική προτομή με ομοιότητα στο πρωτότυπο. Ο ρεαλισμός.</p> <p>-Το ιστορικό ανάγλυφο που εξιστορεί τις πολεμικές μάχες και τους θριάμβους των Ρωμαίων αυτοκρατόρων.</p> <p>- Οι αυτοκρατορικοί ανδριάντες.</p>	<p>Μνημειακή τέχνη.</p> <p>Μεγάλη επιρροή από τον ελληνικό πολιτισμό.</p> <p>Κυρίως στη μορφή (στάση ανθρώπινου σώματος).</p> <p>Η διαφορά από τους Έλληνες ήταν στην κοσμοθεωρία, στο διαφορετικό πλαίσιο, στο ύφος, στα μεγέθη.</p>	Μάρμαρο	<p>Η επίδειξη της αριστείας της ευμάρειας.</p> <p>Η προβολή του δυνατού</p> <p>Η τέχνη ως ο φορέας πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών αξιών.</p>	<p>Αγορές (δες τη στήλη του Τραϊανού στην αγορά του Τραϊανού)</p> <p>Μουσείο Βατικανού</p> <p>Μουσείο Καπιτωλίου</p>
<p>-ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ</p> <p>Οι τοιχογραφίες σε εσωτερικά επάυλεων.</p>	<p>Μοιάζουν με θεατρικές σκηνές.</p> <p>Ψευδαισθητική τεχνική, η οπτική απάτη, το προοπτικό βάθος, το παράθυρο.</p> <p>-Οι 4 διακριτές χρονολογικά, τεχνοτροπίες του ύφους της ζωγραφικής της Πομπηίας.</p> <p>-1 τεχνοτροπία: Ελληνιστικής εποχής κτήρια, ζωφόροι, τοπία με μορφές, νεκρές φύσεις, πορτρέτα.</p> <p>2^η τεχνοτροπία: Μεγάλο ενδιαφέρον για τη δόμηση του χώρου. Η δημιουργία ενός φαινομενικά κοιλώματος στον τοίχο. Προοπτική σαν σκηνικό με θέα στο πάρκο, στον κήπο, πίσω από κίονες. Η αριστοτεχνική απόδοση της ψευδαίσθησης.</p> <p>3^η και 4^η τεχνοτροπία: Η απελευθέρωση της Ανδρομέδας. Το δωμάτιο προς τον κήπο.</p>	Τοιχογραφίες		Πομπηία
<p>- οι προσωπογραφίες Φαγιούμ</p>	<p>Φαγιούμ (Ρωμαϊκή Αίγυπτος). Με επιρροή από την Ελληνιστική ζωγραφική επηρέασαν τα πορτρέτα Φαγιούμ την βυζαντινή αιογραφία.</p>	<p>Εγκαυστική Τεχνική γνωστή από την αρχαιότητα. Το ζεστό κερί σαν συνδετικό υλικό των χρωστικών ουσιών.</p>		Αίγυπτος

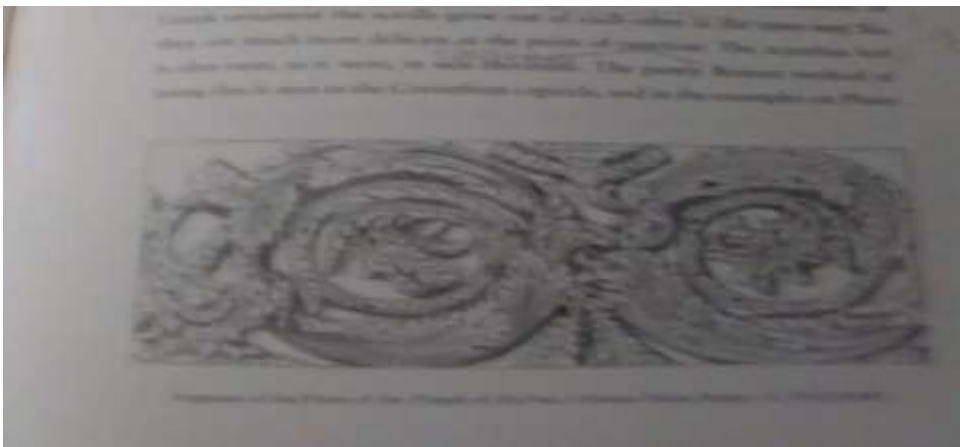
		Σε ξύλο επάνω σε σαρκοφάγο.		
ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - θέατρα, υδραγωγεία, θέρμες.	Στην αρχαιοελληνική αρχιτεκτονική: (με τους στυλοβάτες, κίονες, επιστήλια), προσθέτουν και : τόξα, καμάρες και θόλους.	Κονίαμα από ηφαιστιογενές χώμα και μείγμα από διάφορα χαλίκια. Το σαν τσιμέντο		Πάνθεον, Κολοσσαίο, Ρώμη
ΨΗΦΙΔΩΤΑ -τα εμβλήματα	Το αυτοτελές νοηματικά και σχηματικά στη σύνθεση έμβλημα με την 3D ψευδαισθητική θεατρική σκηνή και το 2D γεωμετρικό πλαίσιο.	Εμβαλλόμενη και φτιαγμένη στο εργαστήριο φορητή σκηνή.		Πομπηία
ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 330-565 μ. Χ. Βιβλικές παραστάσεις Χριστιανικοί συμβολισμοί και μηνύματα	-Ελληνιστικά πρότυπα, μετασχηματισμένα σε χριστιανικά.	Ψηφιδωτά Νωπογραφίες	Η τέχνη είναι ο υλικός φορέας του πνευματικού κόσμου της νέας κοσμοθεωρίας που πρεσβεύει την αγάπη, του Χριστιανισμού δηλαδή.	Ρώμη, Συρία «Εκκλησία των Δούρων», Παλαιστίνη, Αίγυπτος, Μικρά Ασία, Ελλάδα.
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ 5^{ος} -15^{ος} αιώνας				
Το ιδιότυπο, εξπρεσιονιστικό, αφαιρετικό ύφος στην εικαστική αφήγηση της ιερής ιστορίας της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας. Θρησκευτικά και κοσμικά θέματα με τα κοσμικά να διαποτίζονται από τη χριστιανική θρησκεία.	Η διαμόρφωση του ιερατικού ύφους (Μιχαήλς) . Εξωτερικά γνωρίσματα/ Ψυχικές διαθέσεις. 1. επένδυση του ανατομικώς παραμορφωμένου σώματος, και ο εξπρεσιονισμός της μορφής, 2. -ακαμψία των παραστάσεων και ο ρυθμικός δυναμισμός των στάσεων και των κινήσεων 3. -αδιαφορία για την ασχήμια των χαρακτηριστικών της φυσιογνωμίας και η εξαΰλωτική πνευματική διάθεση.	Ψηφιδωτά, φορητές εικόνες, τοιχογραφίες, μικροτεχνία, με χρυσό και πολυτελή υλικά.	Η πνευματική εξύψωση, μέσα από τη χριστιανική πίστη.	- Θεσσαλονίκη/ Άγιος Δημήτριος, Άγιοι Απόστολοι -Μονή Σινά -Όσιος Λουκάς -Δαφνί, Αθήνα -Αγία Σοφία, Κωνσταντινούπολη -Μυστράς

ΤΟ 260 μ. Χ. ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΓΟΗΤΡΟ ΕΧΕΙ ΠΕΣΕΙ ΣΤΟ ΠΙΟ ΧΑΜΗΛΟ ΣΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΦΙΛΙΑΣ ΤΟΥ. Η ΑΠΕΙΛΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ: ΓΟΤΘΟΥΣ, ΑΛΑΜΑΝΟΥΣ, ΦΡΑΓΚΟΥΣ, ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΜΑΖΟΥΣΑΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ΗΤΑΝ ΕΝΤΟΝΗ. Η ΔΥΣΤΥΧΙΑ ΚΑΙ Η ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΗΤΑΝ ΒΑΡΥΤΑΤΗ. ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΡΕΕ. ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΔΕΙΞΟΥΝ ΙΣΧΗ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΑΝ ΤΟΥΣ ΕΝΟΧΟΥΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ, ΚΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΚΑΤΕΥΘΗΝΣΗ, ΟΙ ΕΝΟΧΟΙ ΗΤΑΝ ΟΣΟΙ ΑΣΠΑΖΟΝΤΑΝ ΤΗΝ ΝΕΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ, ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ ΔΗΛΑΔΗ. ΕΞΑΠΕΛΕΙΑΝ ΔΙΩΓΜΟΥΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ, ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΣΑΝ ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

Η ΡΩΜΗ ΚΑΤΑΛΥΕΤΑΙ. ΟΙ ΓΟΤΘΟΙ ΚΑΤΕΛΑΒΑΝ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑ. ΟΙ ΦΡΑΓΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΑΜΑΝΟΙ ΚΑΤΕΛΑΒΑΝ ΤΑ ΕΔΑΦΗ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ. ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ. ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΟΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ. ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΧΑΟΣ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΠΛΗΡΗΣ ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ.

ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ Ο ΛΑΟΣ ΑΝΑΖΗΤΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΝΕΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ. Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΕΙΧΕ ΓΕΝΝΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΒΡΑΪΣΜΟ, ΠΟΥ ΠΙΣΤΕΥΕ ΣΤΟΝ ΕΝΑ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΘΕΟ, ΣΕ ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΥΘΕΪΣΤΕΣ ΕΛΛΗΝΕΣ, ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ΑΣΣΥΡΙΟΥΣ. ΤΟΝ ΗΘΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΗΛΙΑ: ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ, ΑΝΟΧΗ, ΕΝΤΙΜΟΤΗΤΑ, ΑΠΛΟΤΗΤΑ, ΠΡΑΟΤΗΤΑ, ΣΥΝ-ΧΩΡΕΣΗ. Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΧΕΙ ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΤΕΛΕΙΩΝ ΤΟΥ, ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΑΚΑΙΡΕΩΤΗΤΑΣ. ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΑΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΝ ΚΑΛΕΙ ΣΕ ΕΝΑ ΚΟΣΜΟ ΑΓΑΠΗΣ, ΤΟΥ ΥΠΟΣΧΕΤΑΙ ΤΗ ΛΥΤΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΓΧΩΡΕΙ, ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

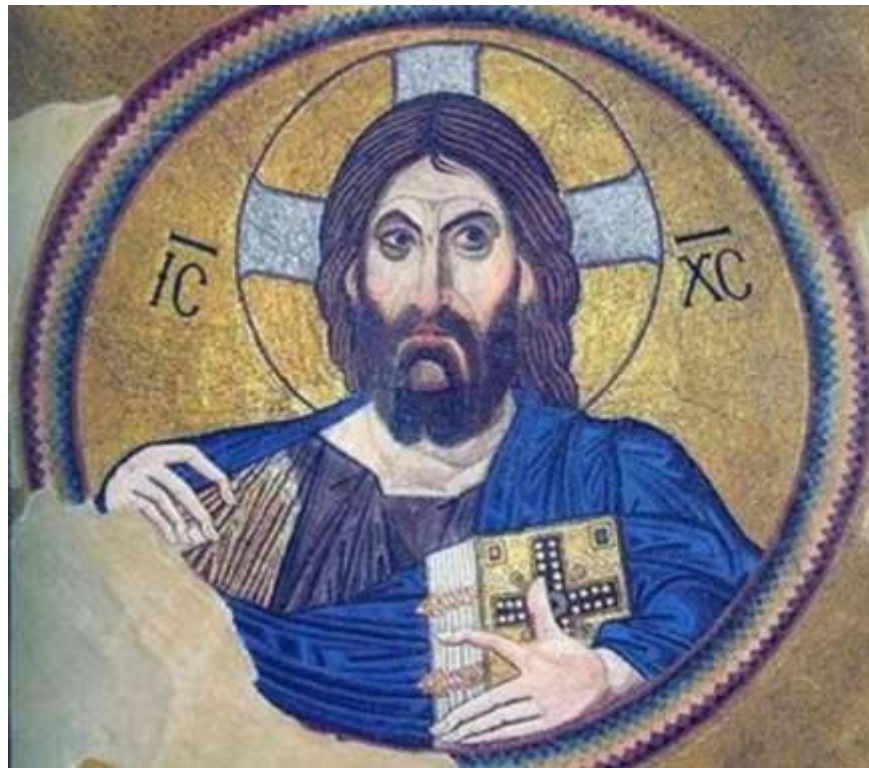
ΠΟΜΠΗΙΑ, 2⁰; 1⁰^ς ΑΙΩΝΑΣ. **Ο ΒΕΡΜΠΑΛΙΣΜΟΣ.** ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΡΗΓΗΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΛΥΣΙΚΡΑΤΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ. **ΤΟ ΚΛΑΣΙΚΟ**

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΤΟ ΙΕΡΑΤΙΚΟ ΥΦΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ, 14^{ος} ΑΙ. ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ, 11^{ος} ΑΙ. ΨΗΦΙΔΩΤΟ, ΜΟΝΗ ΔΑΦΝΙΟΥ

1. -επένδυση του ανατομικώς **παραμορφωμένου** σώματος, και ο **εξπρεσιονισμός** της μορφής,
2. -**ακαμψία** των παραστάσεων και ο ρυθμικός **δυναμισμός** των στάσεων και των κινήσεων
3. -αδιαφορία για την **ασχήμια** των χαρακτηριστικών της φυσιογνωμίας και η **εξαΰλωτική πνευματική** διάθεση.

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΟ ΚΛΑΣΙΚΟ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, 7^{ος} ΑΙ.

Η ΑΦΑΙΡΕΣΗ

ΑΓΙΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ, 7^{ος} ΑΙ.

ΜΟΝΗ ΔΑΦΝΙΟΥ, 11^{ος} ΑΙ.

ΤΟ ΚΛΑΣΙΚΟ

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΑΥΡΩΣΗ

ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑΣ, ΝΕΡΕΖΙ, 1164

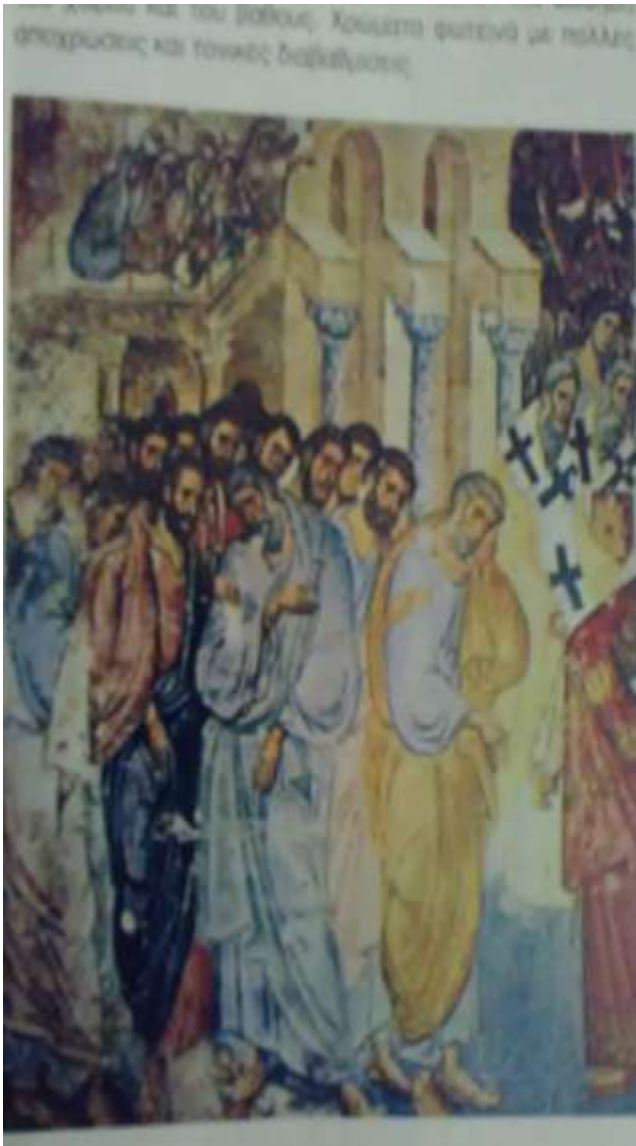
ΤΟ ΠΑΘΟΣ

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ ΣΟΠΟΤΣΑΝΗ, 1265

Ο ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ, ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΖΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ, 1265

ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1315

Η ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ, Η ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΗ, Η ΠΤΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΙΦΟΡΟΥ, 1315

Ο ΙΔΕΑΛΙΣΜΟΣ

ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, 1320, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Ο ΟΥΜΑΝΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟΣ, ΜΥΣΤΡΑΣ, 1360-1370.

ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 5^{ος} -14^{ος} αιώνας

**Ο θρησκευτικός χριστιανικός ίστρος στην τέχνη. Η μεσαιωνική τέχνη η έκφραση των θρησκευτικών αξιών.
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ(1)**

<p align="center">Μεροβίγγεια τέχνη 5^{ος} - 8^{ος} αιώνας Πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το 476. Η επικράτηση των Φράγκων. Η ίδρυση της Μεροβίγγειας δυναστείας των Φράγκων.</p>	<p align="center">Καρολίγγεια τέχνη (2) 9^{ος} - 10^{ος} αιώνας Οι μεγάλες στιγμές του Δυτικού πολιτισμού τον μεσαίωνα. Η εδαφική επικράτεια της αυτοκρατορίας του Καρλομάγνου, σε εδάφη της σημερινής Γαλλίας, πρώην Δυτικής Γερμανίας, Βόρειας Ιταλίας, Καταλονίας. Τα σημερινά (21^{ου} αιώνα), ετήσια βραβεία Καρλουάννου</p>	<p align="center">Οθωνική τέχνη 10^{ος} -11^{ος} αιώνας Ο 10^{ος} αιώνας, ο αιώνας των μεγάλων μοναστηριακών μεταρρυθμίσεων.</p>	<p align="center">Ρομανική τέχνη 11^{ος} -12^{ος} αιώνα Ολοκλήρωση εκχριστιανισμού των βαρβαρικών φυλών. Η εκκλησία ο μεγάλος προστάτης της τέχνης</p>	<p align="center">Γοτθική τέχνη 13^{ος} αιώνας (στη Γαλλία από τον 12 αιώνα)-14 αιώνας</p>
--	--	---	---	---

Μορφολογικά χαρακτηριστικά υφολογία

<ul style="list-style-type: none"> -Διακοσμητική αφθονία. -Αποσύνδεση από την πλαστικότητα της αρχαιότητας. -Αποσύνδεση από τον ανθρωποκεντρισμό της αρχαιότητας. -Πρωτογράμματα -Διακοσμητικές δημιουργίες -Υπερ- πλούσια σύνθεση σαν λαβύρινθος -Εφευρετικότητα -Πειραματισμός. 	<ul style="list-style-type: none"> - Από την παράταξη στη συγκέντρωση, στην τάξη, στην οργάνωση, στην ένταξη στο σύνολο -Ο άνθρωπος, πρωταγωνιστής -Η αυτοκρατορική υπεροχή -Η πολυτέλεια -Υποχωρεί το διακοσμητικό ύφος. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ο εκλεκτισμός -Η οργανικότητα -Η σύνθετικότητα - Η μνημειακότητα μαζί με εσωτερικότητα -Ο έντονος συναισθηματισμός και χειρονομίες -Η ατμοσφαιρικότητα - Ο εξπρεσιονισμός -Οι Βυζαντινές επιδράσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> -Το βαρύ -Το συμπαγές -Το αμετακίνητο -Το ημίφως -Το ευρύχωρο -Το με ακουστική -Το για μεγάλο κοινό -Το ασφαλές 	<ul style="list-style-type: none"> - Το ύψος -Το άπλετο φως -Το κατακόρυφο -Το ιπτάμενο -Το περίτεχνο -Η γραμμικότητα -Η μεγαλοπρέπεια -Η πρωτοτυπία - Η υπερβατικότητα -Το εξωπραγματικό -Το οξυκόρυφο
---	--	---	--	--

-Χρυσοχοεία Ο Θησαυρός του Χιλδερίχου Γαλλία. Ο κύλικας και ο δίσκος Gurdon, Γαλλία. Το στέμμα του Ρεκεσβίνου. -Αρχιτεκτονική: Πουατιέ Γαλλία και τα πρώτα μοναστήρια. Λομβαρδία.	-Χρυσοχοεία Το Paliotto Αγία Τράπεζα στο Μιλάνο. Ο χρυσός κώδικας Codex Aureus Ο κύλικας του Δούκα Tossilo. Τα κλουαζονέ. -Αρχιτεκτονική: Τα μεγάλα μοναστήρια, Τα σύνολα γύρω από τους καθεδρικούς ναούς. -Νωπογραφία Μνημειακή ζωγραφική. -Ελεφαντοστά.	-Νωπογραφία Με αφηγηματική πυκνότητα και μνημειακή ανθρωπότητα οι νωπογραφίες της εκκλησίας Ομπέρτσελ στο νησί Ραϊχενάου. -Αρχιτεκτονική Ο Άγιος Μιχαήλ Χίλντεσάιμ και η γλυπτική του Χίλντεσάιμ Το Κλινύ.	-Ζωγραφική -Ψηφιδωτά -Μικροτεχνία -Ελεφαντοστά -Αρχιτεκτονική -Γλυπτά, ανάγλυφα	-Ζωγραφική -Ψηφιδωτά -Μικροτεχνία -Ελεφαντοστά -Αρχιτεκτονική -Γλυπτά, ανάγλυφα -Βιτρό
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΗΜΕΝΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ (3)				
-Book of Darrow -Book of Kells -Lindisfarne Gospels	-Η ανακτορική σχολή (Lorch Gospel, Godescalc, Ada, το πολυτελές Ευαγγέλιο Χάρλει). -Τα επαρχιακά εργαστήρια (το νεωτεριστικού ύφους ψαλτήρι της Ουτρέχτης, το εξπρεσιονιστικό Εμπό).	-Gero Codex	-Egbert Psalter - Winchester Psalter	-Οι αδερφοί Limbourg

1. Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΑΚΟΜΑ ΑΝΑΤΟΛΗ (ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ), Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΙΧΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ, ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΠΟΥ ΕΙΧΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ, ΠΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΙΧΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙ ΝΑ ΑΠΑΛΛΑΓΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ, ΤΗΝ ΑΚΟΛΑΣΙΑ, ΤΗΝ ΔΟΥΛΙΚΟΤΗΤΑ, ΤΗΝ ΟΚΝΗΡΙΑ.

2. ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟ ΟΛΗ Η ΔΙΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ: Ο ΑΛΚΟΥΙΝΟΣ, ΛΟΓΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΡΘΟΥΜΠΙΑ, Ο ΘΕΔΟΥΛΟΣ, Ο ΚΑΛΙΤΕΡΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΩΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΛΕΑΝΗ, Ο ΕΙΝΑΡΔΟΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΠΡΟΖΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΙΙΝ, Ο ΠΑΥΛΟΣ Ο ΔΙΑΚΟΝΟΣ, Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΡΙΟΥΛΙ. Η ΠΡΩΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΗΤΑΝ Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΜΕΝΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

3. ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΕΙΝΑΙ Η ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΜΕ ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ. ΑΥΤΟ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΤΙΟΤΗΤΑ.

Η ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΤΟ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΟ (Durrow, 625). Η ΤΑΞΗ Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΥΠΕΡΟΧΗ Η ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Ευαγγέλιο του Ααχεν, 800-820)

Ο ΕΚΛΕΚΤΙΣΜΟΣ (Ευαγγέλιο του Όθωνα του Γ', 998-1.000)

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ 14 ^{ος} 15 ^{ος} 16 ^{ος} αιώνας					
ΠΟΙΟΣ	Θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	Έργα
ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ. 15 ^{ος} αιώνας: Μαζατσιο (ζωγραφική), 16 ^{ος} αιώνας: Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Μιχαήλ Άγγελος, Ραφαήλ	-Ο ορθολογισμός. -Ο άνθρωπος το μέτρο σύγκρισης, και ο κόσμος γύρω από αυτόν. -Η αρχαιότητα. -Η μυθολογία.	-η έννοια του κέντρου, η προοπτική (μαθηματικός τρόπος απόδοσης του χώρου) -ο ζωγραφικός πίνακας σαν παράθυρο. -η εμπιστοσύνη στη λογική εξήγηση -η αποδέσμευση της τέχνης από το θρησκευτικό δογματισμό -η αυτονομία του καλλιτέχνη σε σύγκριση με τη συντεχνία του Μεσαίωνα. Ο καλλιτέχνης είναι διανοούμενος και η πρωτοπορία της κοινωνίας. -το σφουμάτο του Λεονάρντο, η τριγωνική σύνθεση -οι κολορίστες Βενετσιάνοι ζωγράφοι - η ματιέρα της συνεχούς διόρθωσης του σχήματος και των ατελείωτων παραλλαγών επάνω στη φόρμα	Νωπογραφία, τέμπρα σε μουσαμά πενάκι σε χαρτί, λάδι σε ξύλο.	-Ο ουρανισμός, -Ο ανθρωπιστικός χαρακτήρας της τέχνης. -Η κλασική σοφία της ελληνικής αρχαιότητας και η αποκάλυψη της χριστιανοσύνης.	-Μαζατσιο, Η Αγία Τριάδα, Φλωρεντία -Λεονάρντο ντα Βίντσι, Η Παναγία, η Αγία Άννα και το θείο βρέφος, Λούβρο -Μιχαήλ Άγγελος, Καπέλα Σιξτίνα, Βατικανό -Ραφαήλ, Η σχολή των Αθηνών, Βατικανό
ΒΕΝΕΤΙΑ 16 ^{ος} αιώνας: Τιτσιαν, Τιντορέτο, Βερονεζ	-Ο Χριστιανισμός.	-εξεζητημένος ύφος -απόκλιση από τις παραδοχές του αυστηρού ορθολογισμού και του κλασικού, -τα αντίθετα χρώματα, -η συστρεμμένη κίνηση των μορφών.		Απευθυνόταν σε μορφωμένη μερίδα ανθρώπων	-Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, Η Ανάσταση, Μουσείο Πράδο.
ΜΑΝΙΕΡΙΣΜΟΣ 16 ^{ος} -17 ^{ος} αιώνας: Ο Μιχαήλ Άγγελος Ο Τιντορέτο Ο Θεοτοκόπουλος					
Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΥΡΩΠΗ 15 ^{ος} 16 ^{ος} αιώνας					
15 ^{ος} αιώνας -Ρογήρος βαν ντερ Βάηντεν -Γιαν βαν Εύκ 16 ^{ος} αιώνας -Ιερόνυμος Μπός -Ματίας Γκρούνεβαλντ -Άλμπερτ Ντίρερ -Χάνς Χόλπμιν -Πήτερ Μπρούγκελ		Ο ρεαλισμός Ο ιδιαίτερος εξπρεσιονισμός του βορά	Λάδι σε ξύλο	Δραματικότητα κοντά στις παραδόσεις της γοθικής τέχνης, βιώνοντας με οξύτητα τις κοινωνικές αντιθέσεις.	National Gallery, London Prado, Μαδρίτη Museum Untrlinden, Colmar

ΜΠΑΡΟΚ 17 ^{ος} - 18 ^{ος} αιώνας					
Ποιος	Θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	Έργα
Ρέμπραντ Βελάσκεθ Καραβάτζιο	Ο Καθολικός κόσμος, η μεταρρύθμιση και η αντιμεταρρύθμιση.	Θεατρικότητα, πολύπλοκος χώρος, πολύπλοκη σύνθεση, πολύπλοκες συστρεμμένες φιγούρες, κιαροσκούρο, επιβλητικότητα και υπερβολή. Συνδυασμός διαφορετικών προσεγγίσεων, π.χ. και ιδεαλισμός και ρεαλισμός την ίδια στιγμή. Ζωγράφοι με διαφορετική τεχνοτροπία και με διαφορετικά πολιτισμικά ερεθίσματα.	λάδι σε μουσαμά	Μια τέχνη κατανοητή από όλους σε αντίθεση με τον Μανιερισμό που απευθυνόταν σε μια μορφωμένη μερίδα. Η τέχνη θέλει να εντυπωσιάσει, να εξάρει συναισθήματα.	-Ρέμπραντ, Η νυχτερινή περίπολος, Άμστερνταμ, Ρίκσμιουζιουμ - Βελάσκεθ, Οι δεσποινίδες των τιμών, Πράδο. -Καραβάτζιο, Η κλήση του Αγίου Ματθαίου, Ρώμη.
ΡΟΚΟΚΟ Πρώτα χρόνια του 18 ^{ου} αιώνα					
Φραγκονάρ (18 ^{ος} αι.)	Ειδυλλιακό περιβάλλον, κομψές φιγούρες, ανέμελη ατμόσφαιρα Νοσταλγική τάση θριαμβικός χαρακτήρας των ιστορικών σκηνών	χρωματική ένταση δυναμικότητα μορφών χιαστή σύνδεση αλληγορικές σκηνές	λάδι σε μουσαμά	Η τέχνη ήθελε να δηλώσει τις ευχαριστήσεις της ζωής	Η σκηνή στην κούνια Συλλογή Wallace, Λονδίνο
Βατό (18 ^{ος} αιώνας)					Βατό, Η αναχώρηση στα Κύθηρα Παρίσι Λούβρο

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ Η ΕΙΚΟΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ, ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ, ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ. ΤΟ ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑ- ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΓΡΗΓΟΡΣΗ. ΤΗΝ ΕΥΚΟΛΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΕΥΓΕΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ ΤΩΝ ΣΚΙΤΣΩΝ (GOMBRICH ART AND ILLUSION).

ΜΠΑΡΟΚ. Ο ΡΕΜΠΡΑΝΤ. ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΤΟΥ 17^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ, ΤΟ ΠΙΟ ΠΡΟΣΦΙΛΕΣ ΘΕΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑΣ. Ο ΡΕΜΠΡΑΝΤ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΑΝΤΙΘΕΤΑ ΣΤΟ ΡΕΥΜΑ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΖΕΙ ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΟ. ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΜΕ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ, ΤΑ 80 ΠΕΡΙΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ. ΓΙΑ ΠΙΟ ΛΟΓΟ ΟΜΩΣ Ο ΡΕΜΠΡΑΝΤ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ; ΜΙΑ ΕΚΔΟΧΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟ ΟΤΑΝ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. ΕΡΓΑ ΤΕΤΟΙΑ ΤΟΥ ΡΕΜΠΡΑΝΤ: Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ (1655), Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ (1643-1649).

ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ.

ΣΙΜΑΒΥΕ, 1280
ΤΟ ΙΕΡΑΤΙΚΟ ΥΦΟΣ

ΓΙΟΤΤΟ, 1310
Ο ΧΩΡΟΣ, Η ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ. Η ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΗ ΑΦΗΦΓΗΣΗ

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ, ΜΕΛΕΤΑΕΙ ΜΕ ΟΡΟΥΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑ, ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ, ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟ, ΜΑΖΑΤΣΙΟ.

Ο ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΕΙΡΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ

ΜΑΖΑΤΣΙΟ, 1425. ΦΟΡΟΣ (Λεπτ.) ΜΙΧΕΛΑΝΓΕΛΟ ΜΕΛΕΤΗ ΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΜΑΖΑΤΣΙΟ. ΔΕΞΙΑ. ΑΠΟ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ. 16^{ος} ΑΙ. ΟΙ ΣΥΝΕΧΕΙΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

ΓΙΟΤΤΟ, 1305. Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ. Η ΑΦΗΓΗΣΗ. ΜΑΣΑΚΚΙΟ, 1427, Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ. Η ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

PIERO DELLA FRANCESCA, 1460. Η ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

LEONARDO DAVINCI, 1495. Ο ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Ο ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ.
HERRAD OF HOHENBOURG, HELL
ΑΠΟ ΤΟ HORTUS DELICARUM 1176

GRUNEWALD, 1512

GRUNEWALD, 1515. Ο ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ

ΜΑΝΙΕΡΙΣΜΟΣ

ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ, 16^{ος} ΑΙ.

ΟΙ ΦΙΓΟΥΡΕΣ ΣΕΡΠΑΝΤΙΝΕΣ, ΤΑ ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΑ ΧΡΩΜΑΤΑ, Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΑΝΩ

Μιχαήλ Άγγελος 1475-
1564

«Δευτέρα Παρουσία»
λεπτομέρεια,
Καπέλα Σιξτίνα

Στα δεξιά του Χριστού,
ο Σίμων ο Κυρηναίος
φέρει στην πλάτη του
το σταυρό του Χριστού
ως έμβλημά του. Κάτω
ο Άγιος Σεβαστιανός
σφίγγει στο χέρι του τα
βέλη που συμβολίζουν
το μαρτύριό του

ΜΙΧΑΗΛΑΓΓΕΛΟΣ, 16^{ος} ΑΙ

ΤΙΝΤΟΡΕΤΟ, 1570. Η ΤΑΡΑΧΗ ΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ, ΣΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ, ΣΤΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

ΜΠΑΡΟΚ

ΚΑΡΑΒΑΤΖΙΟ, 1595
ΤΟ ΚΙΑΡΟΣΚΟΥΡΟ

REMBRANDT, 1648

REMBRANDT, 1632. ΟΜΑΔΙΚΑ ΠΟΡΤΡΕΤΑ

REMBRANDT, 1642, Η ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΠΟΛΟΣ ΤΟ ΚΙΑΡΟΣΚΟΥΡΟ, Η ΧΙΑΣΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

NICOLAS POUSSIN, 1638
ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΗΜΑ, ΤΟ ΕΙΔΥΛΙΑΚΟ

CLAUDE LORRAIN, 1648

POKOKO

FRAGONARD, 1767. ΤΟ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ (ΡΟΡ)

WATTEAU, 1718, THE MUSIC PARTY. Η ΑΝΕΚΛΗΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ 2^ο μισό 18^{ου} αι. – 19^ο αι.

ΠΛΑΙΣΙΟ	ΘΕΜΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΕΣΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΠΟΙΟΙ
<p>Ο νεοκλασικισμός, μετά το αντικλασικό μπαρόκ, και το ελαφρύ ροκοκό, ξαναβλέπει την τέχνη μέσα από τη манιέρα των αρχαιοελληνικών αλλά και ρωμαϊκών αξιών και ιδανικών. Στο πλαίσιο της φιλοσοφίας του διαφωτισμού, της ραγδαίας εκβιομηχάνισης της Γαλλικής επανάστασης. Οι πρόσφατες ανασκαφές στην Πομπηία.</p>	<p>Το ιδεώδες, ο ακαδημαϊσμός. Τα αρχαιοελληνικά πρότυπα και η δημοκρατική περίοδος της Ρωμαϊκής ιστορίας. -ο ηρωισμός -τα υψηλά οράματα της κοινωνίας -τα ιδανικά του έθνους -το ήρεμο μεγαλείο -η ελληνορωμαϊκή μυθολογία.</p>	<p>-η επαναφορά του κέντρου στη σύνθεση. -η εξιδανίκευση μορφών. -η σαφήνεια. - η υπεροχή της γραμμής σε σχέση με το χρώμα. -υπερτονίζεται η λογική. -το γυμνό και οι αλληγορίες.</p>	<p>λάδι σε καμβά</p>	<p>Τα υψηλά οράματα των νέων κοινωνιών μετά από τις επαναστάσεις.</p>	<p>-Νταβίντ, ο θάνατος του Μαρά και η ελευθεροτυπία., Βρυξέλες. -Ενγκρ, η αποθέωση του Ομήρου, Λούβρο -Νταβίντ, Ο έρωτας του Πάρη και της Ελένης, Λούβρο -Κανόβα, ο έρωτας και η ψυχή. Λούβρο. -Νταβίντ, ο όρκος των Ορατών, Λούβρο.</p>

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ (α' μισό του 19^{ου} αιώνα) κίνημα νεωτερικτικό ενάντια στον ακαδημαϊσμό που θεωρήθηκε στείρος

θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	ΠΟΙΟΙ
<p>- Οι αγώνες των λαών ενάντια στη δουλεία και στην καταπίεση. -θέματα πάλης του ανθρώπου με τα στοιχεία της φύσης. -μύθοι, ιστορία. -όνειρα, παρόρμηση. -ο ανθρώπινος πόνος. -αγώνας επιβίωσης. -η επικαιρότητα. -Picturesque (γραφικό, αναπάντεχο, εξωτικό). -sublime (ύψιστο, έντονο, φοβερό).</p>	<p>-Η ψυχή απέναντι στη πραγματικότητα. -Η απομάκρυνση από τις κλασσικές αυστηρές προδιαγραφές -Το τοπικό χρώμα. -Έξαρση εθνικισμού. -Οι σκιές αυξάνονται έντονα από το σκούρο στο ανοιχτό. -Η μπαρόκ σύνθεση. -Έντονα η κίνηση , τα αντιθετικά χρώματα για τις σκιές. -Αποδυναμώνεται η γραμμή και τα περιγράμματα. -Αδρές πινελιές, έντονες χειρονομίες, παχιές πάστες.</p>	<p>λάδι και πένα σε μουσαμά</p>	<p>Η έκφραση των ψυχικών καταστάσεων. Η έξαρση των συναισθημάτων.</p>	<p>Ντελακρουά, η σφαγή της Χίου, Λούβρο. Ντελακρουά, η ελευθερία οδηγεί το λαό, Λούβρο. Ζερικό, Η σχεδία της Μέδουσας, Λούβρο</p>

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ (μέσα του 19^{ου} αιώνα) κίνημα επαναστατικό, ενάντια στην ακαδημαϊκή τέχνη, αλλά με δυναμική θέση ενάντια στο κοινωνικά κατεστημένο

θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	ΠΟΙΟΙ
-τα βάσανα, τα προβλήματα και οι αξίες της ζωής του ανθρώπου του μόχθου, της πιο αδύναμης βαθμίδας της κοινωνίας. -απομάκρυνση από τον υποκειμενισμό -όχι μυθολογία -όχι αλληγορία -όχι ιστορικά.	-χωρίς εξιδανίκευση και μνημειακότητα -η πραγματικότητα χωρίς συναισθηματισμούς -οι φιγούρες σχεδόν καρικατούρες, με όγκους πεπλατυσμένους.	Λάδι σε μουσαμά	-ύμνος στον ταπεινό άνθρωπο.	Ο Μιλλέ, και η ηρωική διάσταση Ο Ντομιέ: η φτώχεια δεν εμποδίζει την εξύψωση του απλού ανθρώπου Ρεπίν, οι βάσεις για τον σοσιαλιστικό ρεαλισμό.

**ΙΜΠΡΕΣΣΙΟΝΙΣΜΟΣ (τέλη του 19^{ου} αιώνα με κορύφωση το 1874)
Κίνημα με στόχο την αναπαράσταση του στιγμιαίου της ατμοσφαιρικής ποιότητας
Η εμφάνιση της φωτογραφίας και το μέλλον της ζωγραφικής**

Ιμπρεσιονισμός 1874 (Η έκθεση του Ντεγκά με έργα που είχαν απορριφθεί από το Σαλόνι- Σαλόνι τέχνης)

Θέμα	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	Links
Εικόνες από τη ζωή και τη φύση	-Επιπεδοποίηση των όγκων, πλακάτο χρώμα, ανεπιτήδευτη σύνθεση, φευγαλέες πινελιές, - ιαπωνική τέχνη, - κατάργηση περιγραφής μόνο εντύπωση, - τολμηρές αφαιρέσεις, - διαφορετική απόδοση βάθους, απλά περιγράμματα, δυνατές αντιθέσεις χρωμάτων. - το θόλωμα της ατμόσφαιρας .	λάδι σε μουσαμά παστέλ	Οι εντυπώσεις που είχαν οι ίδιοι από την πραγματικότητα, χωρίς δραματοποίηση, έπαινο, σχόλιο, διαμαρτυρία, καταδίκη κραυγή.	-Ρενουάρ, ο μύλος της Γκαλέτ, Λούβρο -Σεζάν, το βουνό Σεν Βικτουάρ, Πενσυλβάνια, Γκλάντγουίν. -Σεζάν, Οι μεγάλοι λουόμενοι, Μουσείο τέχνης Φιλαδέλφειας, Η.Π.Α. Μονέ, νούφαρα, Μουσείο Ορσέ, Μουσείο Ορσέ Παρίσι,

ΝΕΟΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

ΝΤΑΒΙΝΤ, 1784 ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

ΝΤΕΛΑΚΡΟΥΑ, 1830, Η ΕΞΑΡΣΗ

ΡΕΠΙΝ, 1872, ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΤΟΥ ΜΟΧΘΟΥ

TURNER, 1894,

ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΤΕΧΝΗ 20^{ος} αιώνας 1900-1930
ΜΕΤΑ ΤΟΝ Α' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ ΤΑ ΑΠΟΛΥΤΑΡΧΙΚΑ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
Η τέχνη του 20^{ου} αιώνα μάρτυρας Β' Παγκοσμίου Πολέμου.
Ο 1^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος δημιούργησε την αντιτέχνη του Ντανταϊσμού. Ο 2^{ος} Παγκόσμιος τη διασπορά

ΤΙ ΠΟΤΕ ΠΟΥ ΠΟΙΟΙ	Στοιχεία	Μέσο	Σκοπός	Links
1900-1930 Μοντέρνα Τέχνη	-νέα γραφή -παρορμητική, τραχεία, επιθετική, -προσωπική, δυσδιάκριτη, γωνιώδεις όγκοι, εντυπωσιασμός, τολμηροί, εξωφρενικοί ως τώρα συνδυασμοί, περίεργα σχήματα.	Ξύλο, ύφασμα, χαρτί, ρούχο, χάντρες. Απομάκρυνση από τα πρότυπα της δυτικής τέχνης.. Επιρροή από την πρωτόγονη, ανεπιτήδευτη, αφρικανική τέχνη, από πρωτόγονους λαούς και την Ωκεανία.	Η ανατροπή	Ερμιταζ Ρωσία Τέιτ, Η.Π.Α.
Φοβισμός 1905 στο Παρίσι Matisse Νταιρέν	Το παροδικό, το στιγμιαίο.	Αντίθετα χρώματα πλακάτα, χωρίς πλάσιμο. Επιπεδοποίηση όγκου, έλλειψη προοπτικής, φωτοσκίασης. Διακοσμητικότητα, εξπρεσιονιστική γλώσσα, δυνατά χρώματα, δυνατό γράψιμο , χειρονομία.	Μελετά τον συναισθηματικό κόσμο	Ερμιτάζ, Ρωσία Τέιτ, Η.Π.Α. Κοπεγχάγη
Εξπρεσιονισμός Η Γέφυρα. Ο γαλάζιος Καβαλάρης διαλύθηκε το 1913.	Ανατροπή του Ιμπρεσιονισμού. Αδρόατη γραφή (σαν ξυλογραφία), έντονα χρώματα, τραχύτητα. Η αφρικανική, πρωτόγονη τέχνη. Η άμεση και αυθόρμητη έκφραση του εσωτερικού βιώματος, η υπαρξιακή αγωνία.	Λάδι σε μουσαμά Ο Βαν Γκογκ, Ο Καντίνσκι, Ο Ένσορ Ο Μουνγκ	Η έκφραση παθιασμένων ψυχικών καταστάσεων, της αποξένωσης, της υστερίας, της πικρίας. Η ψυχική ενρόνωση	Oslo,
Κυβισμός 1906-1907 με τις δεσποινίδες της Αβινιόν	Ανεικονικό αποτέλεσμα. Αρνούνται κάθε προσπάθεια να παρουσιάσουν ψευδαισθητικά την πραγματικότητα. Αφετηρία τα τελευταία έργα του Σεζάν. (Οδηγεί στον Ντανταϊσμό και στην Pop Art).	Αναλυτικός Κυβισμός (1910- 1912).Περιορισμένη παλέτα, σχήματα αυστηρά, γεωμετρικά. Συνθετικός Κυβισμός (1912- 1914).Κομμάτια από εφημερίδες, κουτιά, σχοινιά, ξύλα, κολάζ.	Μελετά το νοητικό, το λογικό.	Μουσείο Πούσκιν. Παρίσι Μουσείο Πικάσο. Βασιλεία
Φουτουρισμός Πλήρης ρήξη με το παρελθόν.	Κίνηση In motion Μιλούν για την ακατάπαυστη κίνηση παγκόσμια, τον δυναμισμό, τον θόρυβο, την μηχανή.	Η επαναστατικότητα τους δηλώνεται κυρίως μέσω μανιφέστων και όχι έργων.	Η ομορφιά της μηχανής "ένα αυτοκίνητο που αγκομαχεί είναι πιο όμορφο από τη Νίκη της Σαμοθράκης" (Φιλίπο Τομάσι Μαρινέτι).	Ουμπέρτο Μποτσιόνι

Αφαίρεση	Αφηρημένος Εξπρεσιονισμός Καντίνσκι Γεωμετρική Αφαίρεση	Νέα συντακτική γλώσσα. Η μη αναφορά στο ορατό. Τα αυτοτελή έργα δίχως θέμα.	Έντονα αντιθετικά χρώματα, ελεύθερα σχήματα.	Έκφραση νοητών καταστάσεων.	
	Ντε Στιλ (Ολλανδία) Μοντριάν, Ντελονέ	Καθαρά ορθογώνια σχήματα, καθαρό χρώμα τέχνη απόλυτης καθαρότητας	Έντονα χρώματα - καθαρά	Η τέχνη μπορεί να γίνει οδηγός της ανθρωπότητας, μπορεί να οδηγήσει στην αρμονία	
Κονστρουκτιβισμός Τατλίν, Πόποβα	Η δομή. Ο καλλιτέχνης δεν είναι τίποτα άλλο από έναν μηχανικό.	Λάδι σε μουσαμά	Η τέχνη έπρεπε να καλύπτει τις κοινωνικές ανάγκες να είναι ωφελμιστική,	Νέα Υόρκη Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης	
Ντανταϊσμός Η αντιτέχνη. Θέλει να σκανδαλίσει το φινό	Κατακερματισμός, αλληλοδιείσδυση. Αποδέσμευση από όλα τα κλισέ. Επιθετικότητα, μηδενισμός, κάτω από την επίδραση του παραλογισμού του Α' Π.Π.	Αντικείμενα καθημερινής χρήσης ξύλο μέταλλο κόντρα πλακέ ανάγλυφα, κουρέλια, ready made	το α-λογο η ειρωνεία η κοροϊδία η χειρονομία το τυχαίο, ο αυτοματισμός,	Ντισάν Γενεύη Μουσείο Τέχνης & Ιστορίας.	
Σουρεαλισμός Μαγκρίτ, Νταλί, Μπρετόν Φυσική σύνδεση με τον Ντανταϊσμό θέματα: από το τυχαίο από τον Αυτοματισμό	Ο σουρεαλισμός θέλησε να καταγράψει τις ψυχικές διαδικασίες έτσι όπως έρχονται, αυτόματα, χωρίς τον έλεγχο της λογικής Η παράνοια (Νταλί) - Πτώση των αξιών αλλά όχι μηδενισμός των Νταντά. Η παιδική αφέλεια, το παράλογο, το εσωτερικό, χιουμοριστική γραφή του (Μιρό)	Ακαδημαϊκά με προσθήκες (Μόνα Λίζα)	(υλοποίηση εικόνων παραλογισμού) Η συγχώνευση συνειδητού, η φантаστική πραγματικότητα το υποσυνείδητο των ονείρων για την απόδοση της μορφής σε ένα καθαρά εσωτερικό	Ιδρυτής ο Μπρετόν (ποιητής) Νέα Υόρκη Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης	

Μπάουχαους 1919-1933, Βαϊμάρη Το Design, ο αυτοσχεδιασμός	Σχολή εφαρμοσμένων τεχνών Το βιομηχανικό σχέδιο	Το άρτιο καλλιτεχνικό προϊόν έπρεπε να είναι άρτιο τεχνικά & αισθητικά - η ολοκληρωτική εισδοχή της τέχνης στη βιομηχανική παραγωγή	Ντεσάου
--	--	---	---------

ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

ΣΕΖΑΝ, 20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ

ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ

ΜΥΝΧ, 1893, Η ΚΡΑΥΓΗ

ΜΟΥΜΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΟΥ (ΤΡΟΚΑΝΤΕΡΟ ΜΟΥΣΕΙΟ, ΠΑΡΙΣΙ)

ΑΦΑΙΡΕΣΗ

KANDINSKY, ΣΥΝΘΕΣΗ VII, 1913

ΚΥΒΙΣΜΟΣ

PICASSO, GUERNICA, 1937

ΣΟΥΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

DALI, 1931

1940-1960 ΕΥΡΩΠΗ, ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΤΙ, ΠΟΙΟΣ	Θεματολογία	Μέσο	Σκοπός	Links
1919 Αφηρημένος εξπρεσιονισμός Action Painting Ο Ντεκουνινγκ. Ο Πόλλοκ (ελληνικής καταγωγής) Ζωγραφική πεδίου - Ρόθκο 1943 Σαγκάλ, Μοντιλιάνι, Μπέικον	Όχι καθαρή, απόλυτη αφαίρεση (βία, επιθετικότητα, υφή)	Καμβάς κάρβουνα (μεικτή τεχνική)	Σκοπός η ίδια η πράξη της τοποθέτησης του χρώματος στον μουσαμά. Ο χώρος να περιλάβει να πάρει μέσα του τον θεατή.	Ιδιωτικές συλλογές Γκουγκενχάιν Metropolitan
	Συνδυασμός (εξπρεσιονιστικά, κυβιστικά, φοβ στοιχεία, θρησκευτική ατμόσφαιρα).	Λάδι σε καμβά	Συμβολισμός	Γκουγκενχάιμ Σικάγο Ινστιτούτο Τέχνης
ΤΙ, ΠΟΙΟΣ	Θεματολογία	Μέσο	Σκοπός	Links
Ποπ Αρτ (από το popular αλλά δεν σημαίνει λαϊκή αλλά χρησιμοποιεί στοιχεία από τον καταναλωτισμό αντίδραση στον Αφηρημένο Εξπρεσιονισμό) Lichtenstain Hamilton, Warhol. (μετά τον 2° Π.Π. όταν έχει διαμορφωθεί η καταναλωτική κοινωνία)	popular world (συχνά μιμείται την εικονογράφηση comics, την αφίσα, τις ετικέτες, τη φωτογραφία)	Λάδι σε μουσαμά Λάδι ακρυλικό μεταξοτυπία	popular art «το μέσο είναι το μήνυμα» Λονάν Η τέχνη που μοιάζει με τη ζωή Το σπάσιμο του τριγώνου	Tate Gallery London
Χάπενινγκς (το συμβάν - το επεισόδιο)	Στα Πανεπιστήμια Cornell ένα είδος θεάτρου			Άλαν Κάπρου
Optical Art (Op Art) 1960 - Βαταρέλι (Ουγγαρία)	Η κίνηση μέσω ψευδαισθητικών εφέ	Συμπληρωματικά χρώματα / γεωμετρικά σχήματα	Η κίνηση Η πρόσκληση στο μάτι του θεατή φαινομένου οπτικής απάτης	
Μινιμαλισμός + εννοιολογική τέχνη	Καθαρά αυστηρό άδειο		Η πλήρης παραίτηση από κάθε οπτικά αντιληπτό περιεχόμενο	Ρόμπερτ Μόρις

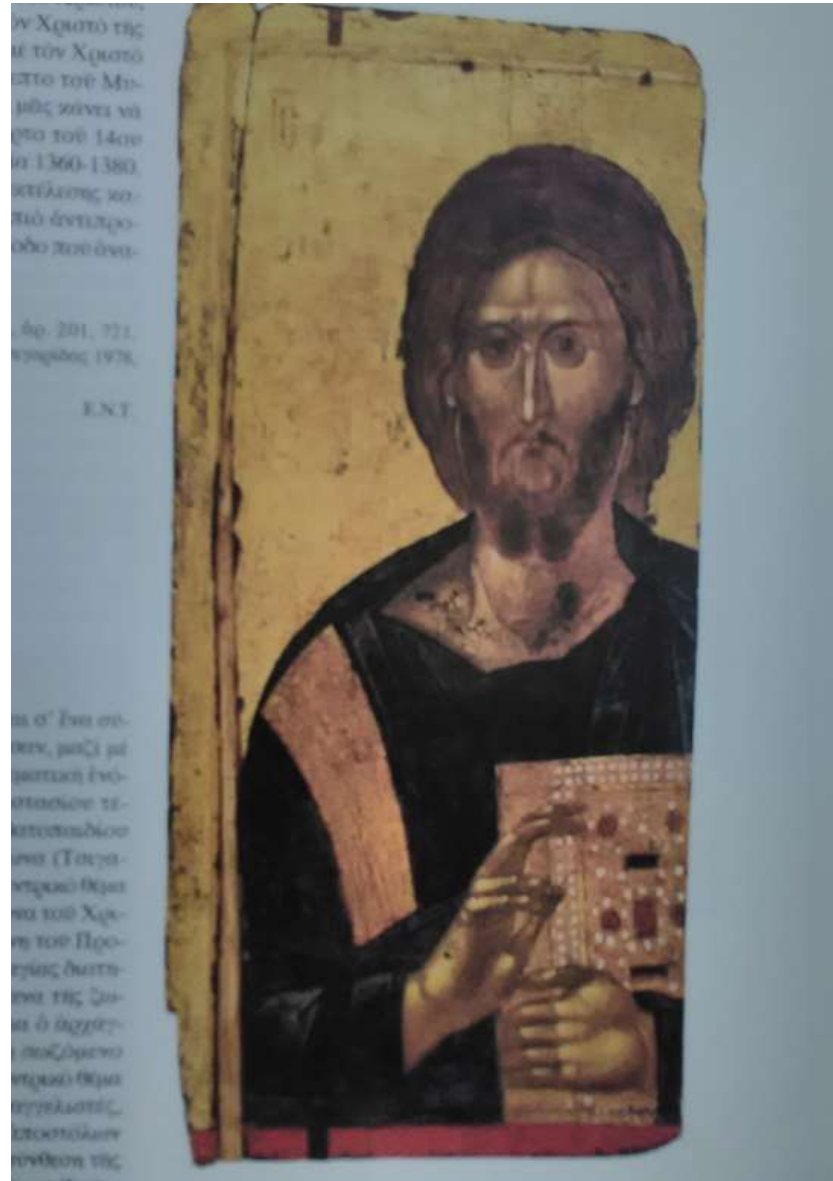
ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ

ΜΕΤΑ ΜΙΝΙΜΑΛΙΣΜΟΣ, HESSE EVA, 1970

ΔΥΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΕΗΣΗΣ, ΤΡΙΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ 14^ΟΣ ΑΙΩΝΑ, ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ, ΞΥΛΟ ΑΥΓΟΤΕΜΠΕΡΑ, 138Χ60 ΕΚ.

1. -επένδυση του ανατομικώς **παραμορφωμένου** σώματος, και ο **εξπρεσιονισμός** της μορφής,
2. -**ακαμψία** των παραστάσεων και ο ρυθμικός **δυναμισμός** των στάσεων και των κινήσεων
3. -αδιαφορία για την **ασχήμια** των χαρακτηριστικών της φυσιογνωμίας και η **εξαΰλωτική πνευματική** διάθεση.

2. ΠΑΜΠΛΟ ΠΙΚΑΣΟ, ΓΚΟΥΕΡΝΙΚΑ, 1937, ΛΑΔΙ ΣΕ ΚΑΜΒΑ, 3,49 Χ 7,76.

1. Η κλασική σύνθεση μέσα στο κυβιστικό έργο
2. Τα κλασικά υλικά
3. . Ο Χριστός στο σταυρό
4. Η Πιετά

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Παλαιολιθική και Νεολιθική τέχνη

Οι πρώτες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του ανθρώπινου είδους χρονολογούνται περίπου 35.000 χρόνια πριν από τη γέννηση του Χριστού. Η περίοδος του 35.000 π. Χ., προσδιορίζει μία εποχή της προϊστορίας, που ονομάστηκε Παλαιολιθική εποχή και συγκεκριμένα την τελευταία φάση της Παλαιολιθικής εποχής, την λεγόμενη Ανώτερη Παλαιολιθική περίοδο. Η περίοδος αυτή του Homo sapiens sapiens, του ανθρώπου όπως είμαστε σήμερα εμείς, είναι η εποχή του πολιτισμού των κυνηγών, της λάξευσης της πέτρας. Ο άνθρωπος είχε έναρθρο λόγο, ενώ η ανθρώπινη ομάδα δεν μοιάζει με κοπάδι, αλλά σε αυτή αναπτύσσετε ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων (μητριαρχία). Την πολιτιστική του κατάσταση του ανθρώπου τεκμηριώνουν διανοητικές ποιότητες όπως η ενόραση, η ενσυναίσθηση, (με την ανθρωπιά στα βιώματα του συνανθρώπου του), η συγκίνηση, η στοχαστικότητα. Η περίοδος αυτή της Παλαιολιθικής εποχής εκτίνεται χρονικά μέχρι περίπου το 10.000 π. Χ. Η εικαστική έκφραση στην Παλαιολιθική εποχή κινείται μέσα στο πεδίο της παραστατικότητας. Δηλαδή της εικόνας όπως την βλέπουν τα μάτια μας. Η τέχνη συνδέεται με θρησκευτικές δοξασίες: ειδώλια που παριστάνουν ζώα ή ανθρώπινες μορφές, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, γυναικείες μορφές, εγχάρακτες πλάκες που μάλλον τις τοποθετούσαν στα τοιχώματα των σπηλαίων. Το ρεπερτόριο της εικαστικής απόδοσης περιέχει αναζητήσεις που θυμίζουν αναζητήσεις της αφηρημένης τέχνης, υπογραμμίζει το ενδιαφέρον για ρεαλιστική απόδοση της ανατομίας, αλλά και την έκφραση του εσωτερικού κόσμου (μέσα από τις στάσεις του σώματος ή τα χαρακτηριστικά του προσώπου) με εξαιρετική ένταση και έξαρση, στρατεύοντας τρόπους που χρησιμοποιούν την αμεσότητα, την αφήγηση στη σύνθεση, την πλαστικότητα, τον συμβολισμό, την νατουραλιστική διάθεση. Ο άνθρωπος στα έργα της Παλαιολιθικής εποχής παλεύει άνισα μέσα στο υπέρ-δύναμο χάος της Παλαιολιθικής εποχής με τις ανεξήγητες δυνάμεις της φύσης. Με όλες όσες δυνάμεις διαθέτει μέσα στις χαστικές και αινιγματικές συνθήκες μυστηρίου που ζεί, πορεύεται τη ζωή του, που μοιάζει με άθλο, με βασικό στόχο της να νικήσει το θηρίο και τελικά να επιβιώσει.

Μετά το 10.000 π. Χ. σχεδόν εξαφανίζεται η παραστατική τέχνη της Παλαιολιθικής ζωγραφικής.

Η περίοδος από το 8.000 π. Χ. μέχρι το 4.000, ονομάζεται Νεολιθική εποχή, Ο όρος δημιουργήθηκε το 1865, για να προσδιορίζει τη φάση που εμφανίστηκε η συνήθεια της λείανσης των λίθινων εργαλείων. Η νεολιθική εποχή είναι ο πολιτισμός των γεωργών, κτηνοτρόφων, των ανθρώπων με τη μόνιμη κατοικία. Αυτοί οι νεωτερισμοί όπως η γεωργία, η κατεργασία των μετάλλων, η κεραμική, οδήγησαν σε συνταρακτική αλλαγή στη ζωή του Νεολιθικού ανθρώπου. Η αλλαγή αυτή ονομάζεται τάξη, η οποία θα αντικαταστήσει το χάος της Παλαιολιθικής εποχής. Από το χάος της παλαιολιθικής τέχνης που επίκεντρο είναι το ζώο, λοιπόν, στην τάξη της νεολιθικής εποχής που επίκεντρο της είναι ο άνθρωπος. Η τάξη και η κατάκτηση της τεχνικής οδήγησε στη σχηματοποίηση. Η σχηματοποίηση στην απόδοση του θέματος (άνθρωποι, ζώα), η γεωμετρική

διακόσμηση, αλλά και η ακαμψία σε αντιπαράθεση με την πλαστικότητα και τον νατουραλισμό της παλαιολιθικής εποχής, χαρακτηρίζουν την εικαστική έκφραση της Νεολιθικής εποχής. Ο κόσμος της τάξης και η κατάκτηση της τεχνικής χαρακτηρίζουν την Νεολιθική εποχή.

Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Μεσοποταμιακή τέχνη

Η μεσοποταμιακή τέχνη εμφανίστηκε στην έφορη γη μεταξύ ποταμών Τίγρη και Εφράτη, δραστηριοποιήθηκε από την 4^η χιλιετία π.χ. και διεκδικεί τα πρωτεία στον πολιτισμό. Η μεσοποταμιακή τέχνη έχει θρησκευτικό - αυτοκρατορικό – ιεραρχικό (- αφηγηματικό – μυθολογικό) χαρακτήρα, είναι μνημειακών διαστάσεων και διακρίνεται για την εσωτερικότητά της. Σκοπός της είναι να εξυπηρετήσει τη θρησκεία και την εξουσία. Η μεσοποταμιακή τέχνη και στις 3 τις κορυφές περιόδους:

- την περίοδο των Σουμέριων (με τα αρχιτεκτονικά οικοδομήματα ζιγκουράτ)
- την περίοδο των Ασσύριων (με τα εμβληματικά Ασσυριακά γλυπτά και ανάγλυφα, ως η πρώτη εκδήλωση της Ανατολικής εσωτερικότητάς που θα χαρακτηρίσει στο εξής την τέχνη Ανατολής)
- την περίοδο των Βαβυλώνιων (με τα ανακτορικά συγκροτήματα, μνημειακών διαστάσεων)

διακρίθηκε με τις «παγκόσμιες πρώτες» αξεπέραστες ιδέες στις αρχιτεκτονικές της κατακτήσεις, στα επιτεύγματα της ανθρώπινης σκέψης, στον καθορισμό των εκφραστικών μέσων.

1. Ως προς τις αρχιτεκτονικές της κατακτήσεις, η μεσοποταμιακή τέχνη αποτέλεσε βασική έμπνευση για τους μετέπειτα πολιτισμούς , όπως για παράδειγμα με την περίπτωση των ζιγκουράτ, που καθόρισαν τη μορφή των αιγυπτιακών πυραμίδων , την περίπτωση της πύλης Ισταρ που αποτέλεσε το αρχέτυπο των μετέπειτα αψίδων θριάμβου των ρωμαίων αλλά και σχεδόν όλων των πολιτισμών, ενώ τα αρχιτεκτονικά ευρήματα (αντιρίδες, στοές κ. α, των ανακτορικών συγκροτημάτων της Βαβυλώνας όπως στο Μεγάλο Ιερό του Μαρδούκ στη Βαβυλώνα, που σχετίζεται με τον Πύργο της Βαβέλ, τους κρεμαστούς κήπους) υπαγόρευαν τρόπους στην αρχιτεκτονική του Μεσαίωνα αλλά και των νεότερων χρόνων.
2. Ως προς τα επιτεύγματα της σκέψης (η επινόηση της μυθικής σκέψης, ο Ήρως Γκιλγκαμές, οι ανθρωποκέφαλοι ταύροι, οι τερατόμορφες υπάρξεις, ο Λαμασού), αποτελούν το πρωτογενές υλικό που μεταγενέστερα εμπνεύσει τους αρχαίους Έλληνες, αλλά και τον δυτικό Ευρωπαϊκό πολιτισμό.
3. Ως προς τον καθορισμό των εκφραστικών μέσων για την εικαστική αναπαράσταση: με τις μεθόδους της Επαλληλίας, της Αντήρησης, της Προοπτικής κατά ορόφους, η μεσοποταμιακή εικαστική σκέψη, διατυπώνει τους βασικούς κανόνες της αναπαραστατικής ακρίβειας.

Η τέχνη στη Μεσοποταμία αναπτύσσεται μέσα στο πλαίσιο του δουλοκτητικού σχηματισμού της αρχαιότητας. Οι αισθητικές ερμηνείες στο δουλοκτητικό αυτό σχηματισμό ορίζονταν ως εξής: Στο οντολογικού περιεχομένου ερώτημα ποιος είναι ο άνθρωπος η απάντηση είναι ο

υπερήφανος-νικητής- άνθρωπος που μπόρεσε να αποσπάσει, με όρους ελληνικούς, τη φωτιά από τους θεούς. Ο ήρωας, συνήθως ο ηγεμόνας έχει πλέον δαμάσει τη φύση. Το κυνήγι δεν είναι πλέον αναγκαιότητα αλλά μία αιματηρή τελετουργία. Στους αρχαίους Βαβυλωνιακούς θρύλους ο ήρωας Γκιλγαμές, (μαζί με τον φίλο του Εκιντού που πρώτα ζούσε με τα άγρια θηρία) σκοτώνει το τέρας που λυμαινόταν το πάρκο με τα κέδρα και το χαρίζει στο λαό. Σκοτώνει τον ανθρωποφάγο ταύρο και υποχωρεί και νικιέται μόνο όταν αναμετράτε για το μυστικό της αθανασίας.

Στο ερώτημα πως αποκτά τη γνώση ο άνθρωπος η απάντηση είναι με τη μεγαλοστομία (για την αρχαία ελληνική νοοτροπία η ασιατική μεγαλοστομία θεωρούνταν ένδειξη ηθικής παρακμής). Η μεγαλοστομία στη μεσοποταμιακή τέχνη ενσαρκώνεται στις γιγάντιες, ακλόνητες, τοτεμικές αναλογίες των έργων, που ξεπερνούν τα ανθρώπινα μέτρα και κυριαρχούν στη φύση. Η λατρεία στο τότεμ (ο ιδιότυπος σεβασμός στο «θηρίο» σαν φορέας της υπερφυσικής δύναμης) πρωταγωνιστεί στη μεσοποταμιακή μυθολογία.

Αιγυπτιακή τέχνη

Η Αιγυπτιακή τέχνη είναι ένα τεράστιας σημασίας κεφάλαιο στον παγκόσμιο πολιτισμό. Η Αιγυπτιακή τέχνη αρχίζει να δίνει σπουδαία έργα από την 3^η χιλιετία π.Χ., έχει θρησκευτικό χαρακτήρα και χαρακτηρίζεται και ως τέχνη της αιωνιότητας, με την έννοια της τέχνης που καλείται να διατηρήσει τη ζωή στους αιώνες. Στην αιγυπτιακή θρησκεία ο Φαραώ θεοποιείται και οι θεότητες παίρνουν τη μορφή τσακαλιού, γερακιού, γάτας κ.α. Η θρησκευτικότητα, η διαχρονικότητα, το μνημειώδες, και κυρίως ο συντηρητισμός είναι από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά της αιγυπτιακής τέχνης. Η αιγυπτιακή τέχνη συντηρεί τον κανόνα, αυτό που ονομάζει ο Ιστορικός τέχνης του 20^{ου} αιώνα Gombrich το σχήμα. Έτσι δημιουργεί την έννοια του ιερογλυφικού της ιδιαίτερης εκείνης πόζας στη μορφή, που χαρακτηρίζει την εικόνα άλλοτε του Φαραώ, άλλοτε του δούλου, άλλοτε του πολεμιστή κ.α. Το σχήμα σε όλη τη Αιγυπτιακή τέχνη, με μια μικρή παρέκκλιση, δεν εξελίσσεται, δεν αλλάζει καθόλου. Είναι ιερό καθήκον του δημιουργού να τηρεί με αυστηρότητα του κανόνες της αναπαράστασης κυρίως στην απεικόνιση των Φαραώ και των βασιλικών προσώπων.

Η τέχνη στην Αίγυπτο αναπτύσσεται μέσα στο πλαίσιο δουλοκτητικού σχηματισμού. Στη δουλοκτητική αιγυπτιακή δεσποτεία η ιδέα του αμετάβλητου, του αναλλοίωτου, του στερεότυπου στη τέχνη ήταν ένα ισχυρό στήριγμα για την εξουσία. Το αισθητικό ιδανικό της δουλοκτητικής αιγυπτιακής εποχής στο οντολογικό περιεχομένου ερώτημα ποιος είναι ο άνθρωπος απαντά με την θέση: Ο υπεράνθρωπος, νικητής ήρωας. Ο Θεός Οσίρης κατά τον αιγυπτιακό μύθο ήταν θεός που όμως δίδαξε στους ανθρώπους τη γεωργία. η κηπευτική την αμπελουργία. Εδώ το ιδανικό του νικητή εμπεριέχει τον μυστηριακό στοιχείο της θεότητας (δεν έχει όπως στην Ελλάδα την ταπεινή ανθρώπινη καταγωγή) συνδέεται με τη υπερφυσική, την απόρρητη δύναμη, που βγαίνει έξω από τα βασικά ανθρώπινα χαρακτηριστικά, είναι η δύναμη που θέλει το υποκείμενο υπεράνθρωπο. Για τον Αιγύπτιο, ο ήρωας είναι ισχυρός γιατί έχει απόκρυφες δυνάμεις ανθρώπινες και θεικές, δυνάμεις της φύσης). Η αιγυπτιακή μυθολογία έχει πλήθος από ζωόμορφες θεότητες όπου με παράξενο τρόπο συνδυάζουν την όψη του ανθρώπου με την όψη του θηρίου (ο θεός

Γκορ, κεφάλι γερακιού). Στο ερώτημα επιστημονικού περιεχομένου πώς αποκτά τη γνώση ο άνθρωπος στην Αιγυπτιακό κόσμο η απάντηση έρχεται: με τη γνωστή ικανότητα, του τι πρέπει να κάνω, και όχι πως πρέπει να το κάνω (αναζήτηση της Ελληνικής νοοτροπίας).

Το τι στην Αιγυπτιακή τέχνη προσφέρει τη γνώση της αιγυπτιακής τυπολογίας. Είναι το αιγυπτιακό ιερογλυφικό, που θεωρείται το σύμβολο της αλήθειας. Οι Αιγύπτιοι λοιπόν θέλει να ξέρει το τι και όχι το πώς - όπως ο Έλληνας. Όπως χαρακτηριστικά λέει το Gombrich: Το να απαιτεί ο Αιγύπτιος κάτι περισσότερο από το τι θα ήταν μια έκπληξη. Έκπληξη τέτοια που θα ένιωθε ένας σύγχρονος αν σε μια παρτίδα σκάκι τον ενδιέφερε η ηλικία ή η ψυχική διάθεση του βασιλιά ή του πύργου.

Αρχαία Ελληνική τέχνη

Η τέχνη που αναπτύσσεται στον ελληνικό χώρο μετά την εποχή του Λίθου γύρω στα 3.000π.Χ, αποτελεί την έναρξη της μεγάλης πορείας της Ελληνικής τέχνης. Αυτό που οι ιστορικοί τέχνης ονομάζουν «ελληνικό θαύμα», «ελληνική επανάσταση, μέσα στην αρχαιότητα» διαρκεί από το 3.000, μέχρι λίγο πριν το 0, μέχρι το 31π. Χ. Μέσα σε αυτό το διάστημα των 3.000 χρόνων ιστορίας, η αρχαία ελληνική τέχνη δεν είναι στατική, δεν είναι αναλλοίωτη στους αιώνες, όπως η αιγυπτιακή τέχνη. Ο αιγυπτιολόγος Heinrich Schafer αναδεικνύοντας το ελληνικό θαύμα υπογράμμισε ότι αυτές οι «διορθώσεις» που εισαγάγουν οι Έλληνες καλλιτέχνες στο σχήμα, στον κανόνα, οι διαδοχικές δηλαδή βελτιώσεις στο αρχικό σχήμα, η εγκατάλειψη με άλλα λόγια της τάσης να αναπαράγουν το συνηθισμένο τι, των Αιγυπτίων, γέννησαν το ελληνικό θαύμα, το οποίο δεν είναι μια περίπτωση φυσική εξέλιξης, αλλά αποτελεί τη μεγάλη εξαίρεση στην ιστορία της τέχνης, στην ιστορία της ανθρώπινης σκέψης. Τον Έλληνα καλλιτέχνη δεν τον απασχολεί το περιορισμένο τι, αλλά τον ενδιαφέρει και το πώς. Θέλει να λειτουργεί σαν αυτόπτης μάρτυρας στην αφήγηση του. Αυτή η αφήγηση οδηγεί νομοτελειακά στην αίσθηση του χώρου, όπως αναφέρει ο Gombrich, στην διερεύνηση των οπτικών εφέ, των εκφραστικών μέσων, στην πλήρη απομάκρυνση από το Αιγυπτιακό στατικό, στυλιζαρισμένο, άκαμπτο και αναλλοίωτο στους αιώνες ιερογλυφικό. Είναι γνωστό ότι η τέχνη και ο πολιτισμός ενός λαού εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες όπως γεωγραφικούς, κλιματολογικούς, θρησκευτικούς, οικονομικούς, πολιτικούς, ιστορικούς. Στην περίπτωση της Ελληνικής τέχνης όλα τα παραπάνω ισχύουν. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας την ανέδειξε σε ναυτική - εμπορική δύναμη από την 3^η χιλιετία. Η ποικιλία του τοπίου το εύκρατο κλίμα, η διαύγεια του φωτός, η σχέση ανάμεσα στην θρησκεία και τον άνθρωπο, ο ανθρωποκεντρικό θρησκευτικό σύστημα η μυθολογία τα ιστορικά γεγονότα, παραδόσεις, οι θεσμοί, το δημοκρατικό πολίτευμα, η αγάπη για διαρκή αμφισβήτηση, η κληρονομιά της Αιγύπτου καθόρισαν την τέχνη. Το ανήσυχο, ελεύθερο, ερευνητικό, φιλοσοφικό, δεκτικό ανατρεπτικό πνεύμα των Ελλήνων καθοδήγησε την αναζήτηση από το αφηρημένο στο παραστατικό, από τον συμβολισμό στην αφήγηση, από τη γεωμετρικότητα, στην επινόηση, από την εξιδανίκευση στο ρεαλισμό, στο τραγικό στο κλασικό, στο σαφές, της ανοιχτής ερμηνείας, το μεγαλόπνοο. Η Ελληνική τέχνη μέσα στη μεγάλη της πορεία εκφράζεται με πλουραλισμό ως προς τους τρόπους έκφρασης. Η αφαίρεση της κυκλαδικής τέχνης, ο νατουραλισμός στην έκφραση του αιγιακού πολιτισμού, η συγκρατημένη σχηματοποίηση, η επινοητικότητα, το άφθαστο, ως και σήμερα, κλασικό ύφος, ο ρεαλισμός, και ο ασυγκράτητος συναισθηματισμός η εσωτερικότητα και το πάθος

του κοσμοπολιτικού πλαισίου της Ελληνιστικής εποχής, που παράλληλα μιλάει με ένταση για το ηρωικό πνεύμα (απαλικά αναθήματα) αλλά με συγκίνηση για τα γηρατειά, την ασχήμια, τη μιζέρια, έχουν αποδοθεί, όλα τα παραπάνω, από τους καλλιτέχνες της Ελληνικής αρχαιότητας, διδάσκοντας τι είναι κλασικό και τι αντικλασικό στην τέχνη.

Η ελληνική τέχνη αναπτύχθηκε στο δουλοκτητικό σχηματισμό της αρχαιότητας με ένα τύπο δουλοκτητικής κουλτούρας, αντιθετικά απομακρυσμένο από τον Αιγυπτιακό τύπο. Σε αυτό το ιδιότυπο πλαίσιο, η ελληνική τέχνη σε όλες της τις ερωτήσεις αναζητά το ανθρώπινο μέτρο. Στο οντολογικό ερώτημα ποιος είναι ο άνθρωπος η απάντηση δεν είναι ο ήρωας - υπεράνθρωπος της Μεσοποταμίας – Αιγύπτου, αλλά ο ελεύθερος, πολιτικά γόνιμος πολίτης. Ο Έλληνας - ήρωας νικά με την δική του ανθρώπινη οξύνοια (το επεισόδιο του Οδυσσέα με τον Κύκλωπα) επιδεξιότητα. Ο ήρωας δεν είναι γίγαντας. Αντίθετα, η ελληνική τέχνη αποθεώνει την ανθρώπινη συμμετρία με τις φυσικές ανθρώπινες ποιότητες να γίνονται το σύμβολο του ωραίου. Στο ερώτημα πως αποκτά τη γνώση, ο αρχαίος Έλληνας η απάντηση έρχεται με την ενεργητική δύναμη στην πολιτεία. Ο κοινωνικός άνθρωπος. Οι ιππείς, ο κίονας της μάχης των Πλατεών στους Δελφούς, μιλούν εκκωφαντικά για αυτή τη στάση της πολιτειακής συνείδησης όπως αποδόθηκε από τους καλλιτέχνες της αρχαίας Ελλάδας. Η ανθρωποκεντρική ελληνική τέχνη δεν αποκρύπτει τις ανθρώπινες αδυναμίες. Γι' αυτό η τραγικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης απασχολεί την τέχνη πρωταγωνιστικά. Στην ελληνική μυθολογία και οι θεότητες σε όλα τους είναι ανθρωπόμορφες. Έχουν ανθρώπινα χαρακτηριστικά, βιώματα, αδυναμίες. Τέλος, στην Ελληνιστική τέχνη με τις δραματικές αλλαγές του πλαισίου (η ήδη γενίκευση της βασιλείας, οι αναμετρήσεις των διαδόχων, η αύξηση της πειρατείας η συγκέντρωση του πλούτου στους ηγεμόνες, η φτωχοποίηση του πληθυσμού, οι άθλιες συνθήκες ζωής για τους παρίες και τους πένητες) στρέφει το ενδιαφέρον της θεματολογίας σε αυτή τη καθημερινή ζωή. Ο άνθρωπος δεν είναι πια ο εκπρόσωπος και ο φορέας των ιδιοτήτων της οργανωμένης ζωής στο σχήμα της πόλης κράτους. Η τέχνη προβάλλει τα προσωπικά, εξατομικευμένα, χαρακτηριστικά του ανθρώπου. Ο άνθρωπος τολμά να αποδοθεί άσχημος, γκροτέσκ, δύσμορφος, νάνος, έγχρωμος. Τα γηρατειά, το παιδί του δρόμου, ο γέρος ψαράς, η γριά χωρικός, η αλληγορία, υψώνονται σαν θέμα τέχνης και γίνονται θέματα αγαπητά. Η εσωτερικότητα, το πάθος, ο ασυγκράτητος συναισθηματισμός της Ελληνιστικής περιόδου θα αποτελέσουν τους οδηγούς της τέχνης της Ύστερης αρχαιότητας και του Μεσαίωνα.

Ρωμαϊκή τέχνη

Η Ρωμαϊκή τέχνη, αναπτύσσεται στο τελευταίο στάδιο της αρχαίας δουλοκτησίας. Στο πολιτικό πλαίσιο της ρωμαϊκής μοναρχίας. Η αγάπη των Ρωμαίων για την αρχαία ελληνική κλασική τέχνη, τους οδήγησε στη συλλογή έργων και στην αντιγραφή πρωτοτύπων ή τη μίμηση τους. Η προσφορά της Ρωμαϊκής τέχνης στην ιστορία της τέχνης έγκειται κυρίως στο ότι διάσωσαν, έστω και με αντίγραφα, την κλασική τέχνη της Ελλάδας, προσθέτοντας αναπόφευκτα νέα έκφραση στις μορφές των αντιγράφων τους.

Η ρωμαϊκή τέχνη έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το πορτρέτο (ο μεγάλος νεωτερισμός) που με διάθεση ρεαλιστική, με λίγη εξιδανίκευση παριστάνει εξέχοντα πρόσωπα της ρωμαϊκής κοινωνίας σε εκφράσεις εντυπωσιακής ψυχικής αλήθειας. Οι Ρωμαίοι, διακρίθηκαν στη μνημειακή αρχιτεκτονική, στη ζωγραφική, ιλλουζιονιστικών σκηνών, και στο ψηφιδωτό. Το ύφος της έκφρασης στις παραπάνω μορφές τέχνης ήταν αυτό που ικανοποίησε την ανάγκη τους για επίδειξη πλούτου, δύναμης, σιγουριάς, υπεροχής, ιδιότητες που αντλούσαν από την παντοδυναμία της αυτοκρατορίας. Έτσι τα ρωμαϊκά έργα τέχνης που ασχολήθηκαν με το ρεπερτόριο της αρχαίας ελληνικής τέχνης απέδωσαν καινούργιο χαρακτήρα και άλλης κατεύθυνσης ύφος, πολλές φορές ίσως βερμπαλιστικό, σίγουρα όμως απομακρυσμένο από το κλασικό ύφος και ήθος της Αρχαίας Ελληνικής τέχνης. Όμως τη ρωμαϊκή τέχνη χαρακτηρίζει και ο εκλεκτισμός, μεγάλης δυσκολίας καλλιτεχνικό επίτευγμα, αφού με εκλεκτισμό κατάφεραν να συνθέσουν στα έργα τους μορφικά στοιχεία προερχόμενα από διαφορετικές καλλιτεχνικές παραδόσεις (ετρουσκική, ελληνική, ιταλική) μέσα από τη δική τους ματιέρα. Στη ρωμαϊκή τέχνη σε αυτό το τελευταίο στάδιο της αρχαίας δουλοκτησίας γίνεται ξεκάθαρο πως ο ήρωας είναι ο ένας και εκλεκτός, Ρωμαίος μονάρχης, ο οποίος αποστρέφεται με την περιφρόνηση του την χειρωνακτική εργασία, τον δούλο τον αδύναμο.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η μεσαιωνική τέχνη αναπτύσσεται μέσα από τη μετάβαση από την αρχαιότητα στο νέο - κοινωνικό - οικονομικό σχηματισμό, της φεουδαρχίας. Με τον χριστιανισμό, τη νέα κοσμοθεωρία, αλλάζουν ριζικά οι αντιλήψεις για το τι θεωρείται δύναμη και τι αδυναμία του ανθρώπου, και όπως είναι φυσικό αλλάζει και αποκτά καινούργιο χαρακτήρα και νέες κατευθύνσεις, η αισθητική αναζήτηση στην νέα φεουδαρχική εποχή.

Βυζαντινή τέχνη

Στον βυζαντινό πολιτισμό (5^{ος} - 15^{ος} αιώνας) η καλλιτεχνική έκφραση χαρακτηρίζεται για τον εσωτερισμό, τον συμβολισμό, την υπερβατικότητα, τον εξπρεσιονισμό, την αφαίρεση. Η καλλιτεχνική έκφραση χρησιμοποιεί καλλιτεχνικούς «τρόπους» α. της αρχαιότητας (η σιγουριά με παραστατικότητα), β. της ανατολικής παράδοσης (εσωτερικότητα). Στην 10 αιώνων ιστορία της, η βυζαντινή τέχνη συντηρεί αυτό το διάλογο του εξωτερικού με τον εσωτερικό- πνευματικό κόσμο, του ορατού με τον αόρατο κόσμο, του φυσικού με τον υπερφυσικό κόσμο. Η βυζαντινή τέχνη γέννησε ένα αυθεντικό, δικό της εικαστικό ύφος, το ιερατικό ύφος. Το ιερατικό ύφος όπως το αναλύει ο Μιχαήλ εκφράζεται μέσα από ζεύγη εξωτερικών γνωρισμάτων και ψυχικών διαθέσεων. Αναλυτικότερα

1. η επένδυση του ανατομικώς παραμορφωμένου σώματος, δηλώνεται με τον εξπρεσιονισμό της μορφής,
2. η ακαμψία των παραστάσεων δηλώνεται με τον ρυθμικό δυναμισμό των στάσεων και των κινήσεων
3. η αδιαφορία για την ασχήμια των χαρακτηριστικών της φυσιογνωμίας υπογραμμίζετε με την εξαΰλωτική πνευματική διάθεση.

Η βυζαντινή τέχνη «μίλησε» στην πορεία της εξέλιξης της, και μέσα στο ιδιαίτερο ύφος της, με πλουραλισμό έκφρασης. Η κλασική παράδοση και η ανατολική τεχνοτροπία των δύο διαστάσεων στον Άγιο Δημήτριο της Θεσσαλονίκης του 7^{ου} αι., το κλασικό στη Μονή Δαφνίου και η έντονη

έκφραση του πάθους και της οδύνης στον Άγιο Παντελεήμονα στο Νερεζί, από την εποχή της Δυναστείας των Κομνηνών, η ρεαλιστική απεικόνιση στην Αγία Τριάδα στη Σοποτσάνη, λίγο πριν το 1300, με τη δραματικότητα, την πληθωρικότητα, το αρχιτεκτονικό βάθος, ο ιδεαλισμός της Κωνσταντινούπολης στη Μονή της Χώρας και των Αγίων Αποστόλων της Θεσσαλονίκης, στις αρχές του 14^{ου} αι., με τον ουμανισμό στην Περίβλεπτο του Μυστρά το δεύτερο μισό του 14^{ου} αιώνα είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτού του πλουραλισμού.

Μεσαιωνική τέχνη στη δυτική Ευρώπη

Παρά την εξάπλωση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στη Κεντρική Ευρώπη, τα ρωμαϊκά πολιτιστικά στοιχεία δεν κατόρθωσαν να υπερισχυόσουν στη τέχνη των γερμανικών φύλων, για διάφορους λόγους, κυριότερος των οποίων υπήρξε η ήδη ισχυρή παρουσία αναπτυσσόμενης ιδιότυπης τέχνης από τα γερμανικά φύλλα. Με την πτώση της Ρώμης η τέχνη των γερμανικών φύλων παρά τον δανεισμό ρωμαϊκών στοιχείων, αναπτύσσεται ακόμα περισσότερη, προς την ιδιότυπη της κατεύθυνση, γνωρίζει σημαντική πρόοδο και ποικίλες φάσεις ανάμεσα στο 400 και 1400. Ποια είναι τα αισθητικά ιδανικά του Μεσαίωνα; Η μεσαιωνική τέχνη ήταν, κάτι το αυθόρμητο και το μαζικό. Στη φεουδαρχική εποχή έχουν ήδη αρχίσει να ασχολούνται με τη τέχνη, όχι μόνο οι προνομιούχες τάξεις, αλλά και οι μη. Αυτή η τάξη, των δημιουργών που δεν είναι πια δούλοι, έχει αποκτήσει, έστω και τυπικά ανθρώπινα και πολιτικά δικαιώματα (την ιδέα της ισότητας των ανθρώπων την εισήγαγε η κοσμοθεωρία της χριστιανικής θρησκείας η οποία γεννήθηκε και επικράτησε όταν ακόμα δέσποζε η δουλοκτησία). Ο Βίκτωρ Ουγκό σχετικά γράφει ότι στα γοτθικά έργα ενσαρκώνονταν η δημιουργική έκφραση της αναπτυσσόμενης τρίτης τάξης. Η θέση του καλλιτέχνη, ήταν διαφορετική λοιπόν στο μεσαίωνα από αυτή στην αρχαιότητα. Ο καλλιτέχνης ήταν ιερέας – αρχιτεχνίτης, που διευθύνει ένα καλλιτεχνικό εργαστήριο στο μοναστήρι. Αργότερα μέσα στο μεσαίωνα είναι ένας επαγγελματίας μέλος μιάς καλλιτεχνικής συντεχνίας.

Το σήμα κατατεθέν στο έργο του μεσαιωνικού καλλιτέχνη είναι η σταθερή γραμμή. Η σταθερή γραμμή είναι αυτή που αποδεικνύει την τεχνική και καλλιτεχνική του αρτιότητα. Η παράδοση μέσω της αντιγραφής, αυτό που αποκαλεί ο Gombrich σχήμα, λειτουργούσε σαν ιερογλυφικό. Γι' αυτό η Μεσαιωνική τέχνη (Gombrich) είναι μία τέχνη αντιγραφής, ή μάλλον όπως λέει μετεγγραφής των παραδοσιακών εικαστικών κύκλων. Στο μεσαίωνα η καλλιτεχνική συνείδηση βρίσκεται πολύ κοντά στη λαϊκή συνείδηση. Για τον Χριστό, το γιο του μαραγκού που τόσα έπαθε από τους ανθρώπους της εξουσίας, τη Θεοτόκο που ζει τη τραγικότερη στιγμή που μπορεί να ζήσει μια μητέρα μπροστά στο νεκρό παιδί της, ο καλλιτέχνης του μεσαίωνα μπορεί και νιώθει συμπάθεια για αυτά τα ιερά πρόσωπα που πονάνε όπως πονάει και αυτός ζώντας ως στόχος στο περιθώριο. Στο οντολογικού περιεχομένου ερώτημα λοιπόν ποιος είναι ο άνθρωπος στη Μεσαιωνική τέχνη η απάντηση είναι: Η μορφή του πονεμένου και ταπεινωμένου ανθρώπου είναι το κεντρικό μοτίβο της μεσαιωνικής τέχνης, σε αντίθεση με τον άτρωτο νίκη ήρωα της αρχαιότητας. Η τέχνη στρέφει τους προβολείς και φωτίζει στους ταπεινούς. Σε αυτή την καλλιτεχνική αναζήτηση η σωματική ομορφιά μένει σε δεύτερο πλάνο, ή ακόμα φορμάρεται στο αντίθετο της! Αναζητάτε μια άλλη ομορφιά. Η ομορφιά που βρίσκεται στην - εμπνευσμένη- έκσταση του βασανισμένου, ασύμμετρη, παραμορφωμένη, αλλά απόλυτα κατανοητή και οικία από τους πονεμένους. Στο ερώτημα πως απόκτα τη γνώση, πως πορεύεται

αυτή η ταπεινή ύπαρξη, η απάντηση που δίνει η μεσαιωνική τέχνη είναι μέσα από τις δραματικές αντιθέσεις με τραγική έκφραση. Το «χάσμα» άλλωστε είναι γνώριμο μοτίβο της μεσαιωνικής τέχνης, με τις σχέσεις να αναπτύσσονται δυναμικά και έντονα. Με τις συμπλοκές ανάμεσα στις δυναστείες, τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους πάπες και τους αυτοκράτορες, τις σταυροφορίες εφήβων, τα μάγια τις εκτελέσεις με φωτιά, τα ολοκαυτώματα στις νικημένες πόλεις, σε όλα αυτά δεν θα μπορούσε η τέχνη να εκφραστεί με «κανονικές» φόρμες.

Η μεσαιωνική τέχνη πλούτισε την παγκόσμια καλλιτεχνική κληρονομιά γιατί έδωσε τους αισθητικούς τρόπους για να εκφραστεί η δραματική ζωή των ταπεινών και των μη προνομιούχων.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΠΟΧΗ

Αναγέννηση 14^{ος} , 15^{ος} ,16^{ος} αι.

Η αναγέννηση κρατά από τον 14^ο μέχρι τον 16^ο αιώνα, ξεκινάει από την Ιταλία και επηρεάζει όλη τη Δυτική Ευρώπη. Η τέχνη της αναγέννησης αντλεί την έμπνευση της από την αρχαία παράδοση της Ελλάδας και της Ρώμης, και φορμάρεται μέσα στο ουμανιστικό πνεύμα της εποχής. Το κέντρο ενδιαφέροντος της αναγέννησης είναι η ξεχωριστή ατομική προσωπικότητα, μέσα όμως στο χώρο, στη φύση την οποία ζει αυτός ο άνθρωπος.

Ποιος ήταν αυτός ο ξεχωριστός άνθρωπος; Ήταν ο απόγονος των δουλοπάροικων που είχαν καταφύγει στις πόλεις από τον 11^ο κιόλας αιώνα όπου εκεί, πιο ελεύθεροι, δούλευαν αναπτύσσοντας μια νέα τάξη επαγγελματιών (των εμπόρων, βιοτεχνών, κ.ά)

Το νέο αισθητικό ιδανικό που διαμορφώνεται από αυτές τις συνθήκες θέλει τον άνθρωπο, μέσα από τις τέχνες, ως άνθρωπο που ακτινοβολεί. Άνθρωπο της δράσης, της θέλησης, της δημιουργίας. Αφήνει πίσω του τον άνθρωπο του μεσαίωνα της δραματικότητας της εγκαρτέρησης, του ασκητισμού. Η τέχνη απεικονίζει τον άνθρωπο που συναρπάζεται από τον ωραίο κόσμο μέσα στον οποίο ζει. Ο άνθρωπος αυτός οδηγεί τη ζωή του, με το πνεύμα της γνώσης και της έρευνας, είναι δημιουργός του εαυτού του, αφού έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις ικανότητες του. Αυτή η αδιάκοπη ερευνητική αναζήτηση, που αποτελεί γενικότερα χαρακτηριστικά πιστεύω του Δυτικού πνεύματος, χαρακτηρίζει και το καλλιτεχνικό ύφος της Αναγέννησης. Ο καλλιτέχνης στην Αναγέννηση έχει σαν αφετηρία του αυτό που ονομάζει ο Gombrich «διόρθωση στο σχήμα» την πρώτη εικόνα δηλαδή, την οποία διαρκώς και διορθώνει. Χαρακτηριστικό της διαδικασίας: το πλήθος των σκίτσων. Αυτά στον νότο, γιατί για τη βόρεια Ευρώπη η αναγέννηση ερμήνευσε με διαφορετικό τρόπο τον ουμανισμό. Δραματικότερα, «λαϊκότερα» από ότι στην Ιταλία, πιο κοντά στις παραδόσεις της γοθικής τέχνης, βιώνοντας με οξύτητα τις κοινωνικές αντιθέσεις (Πητερ Μπούγκελ).

Τον 16^ο αιώνα, από το 1527 μέχρι και το τέλος του αιώνα ένα καλλιτεχνικό ρεύμα βίαιο στην κίνηση, ανήσυχο στη χειρονομία, έντονο στο χρώμα ταραίζει τη γαλήνη της αναγέννησης. Το στυλ αυτό είναι ο μανιερισμός και χαρακτηρίζεται για την πολύπλοκη και ανήσυχη σύνθεση, την επιμήκυνση των φιγούρων, τον τονισμό των μυώνων στα γυμνά, τις εξεζητημένες και θεατρινίστικες στάσεις στις φιγούρες, την τοποθέτηση του κυρίως θέματος στο δεύτερο πλάνο ή στο βάθος του έργου., την ψυχική ανησυχία, την ένταση.

Μπαρόκ, Κλασικισμός: 17^{ος}, 18^{ος} αι.

Μπαρόκ

Τον 16^ο αιώνα βρισκόμαστε στο τελευταίο στάδιο του φεουδαρχισμού. Το τυπικό πολιτικό σκηνικό είναι το φεουδαρχικό, μοναρχικό, απολυταρχικό, συγκεντρωτικό κράτος. Αυτό το κράτος έχει μεγάλα κέρδη από το εμπόριο, που κινεί η αστική τάξη, η οποία συνεχίζει να παίζει επαναστατικό ρόλο στην οικονομία, αλλά απομακρύνεται και ταυτόχρονα από τα ιδανικά του ουμανισμού που αρχικά την χαρακτήριζαν. Κλασικός τύπος τέτοιου κράτους είναι η Γαλλία.

Την καλλιτεχνική έκφραση τον 17^ο αιώνα χαρακτηρίζει η αντίθεση. Δύο με μεγάλη επιρροή καλλιτεχνικές τάσεις κυριαρχούν. Το μπαρόκ και ο κλασικισμός. Στο Μπαρόκ αντικαθρεπτίζεται η αντίθεση, στον κλασικισμό αντικαθρεπτίζεται η υποταγή στο επίσημο αισθητικό δόγμα.

Το Μπαρόκ εκδηλώθηκε στην Ιταλία, τον 17^ο εξαπλώθηκε σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, ιδιαίτερα τις καθολικές, και κράτησε έως τα μέσα του 18^{ου} αι. Η πιο χαρακτηριστική εντυπωσιακή μορφή αυτού του ύφους, είναι η βαριά, πληθωρική διακόσμηση των εκκλησιών, με τον πομπώδες, επιβλητικό χαρακτήρα. Αυτό το επιβλητικό ύφος του Μπαρόκ το χρησιμοποίησε η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία ως προπαγάνδα της Αντιμεταρρύθμισης ενάντια στη Μεταρρύθμιση και τον προτεσταντισμό. Στο επίκεντρο των αναζητήσεων του Μπαρόκ ύφους είναι το πρόβλημα του χώρου. Στα βασικά εκφραστικά μέσα του Μπαρόκ συγκαταλέγονται: η χρήση της καμπύλης, η συστροφική κίνηση, η ψευδαίσθηση, οι δραματικές φωτοσκιάσεις, οι έντονες σκιές, το αναπάντεχο. Το μπαρόκ με την τραχύτητά του, τις εξάρσεις του, πολλές φορές άσκοπες, τη κυκλοθυμική του περιπάθεια, την αντιφατικότητα του, εκφράζει την κρίση του ουμανισμού. Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά θυμίζουν παράδοση του μεσαίωνα. Όμως το μπαρόκ δεν μιλάει με την αμεσότητα του μεσαίωνα. Αντίθετα η τέχνη στο μπαρόκ είναι επιτηδευμένη.

Το στίλ του μπαρόκ πρόσφερε και αδιαμφισβήτητες νίκες στην πορεία της εξέλιξης της καλλιτεχνικής έκφρασης. Και αυτό γιατί το ανήσυχο, το διαρκώς σε κίνηση και μεταπτώσεις μπαρόκ αρνήθηκε το απολιθωμένο, και το στατικό.

Κλασικισμός

Βρισκόμαστε στον 17^ο αι. Ο κλασικισμός, αντιδρά απέναντι στις ακρότητες του αντι-κλασικού μπαρόκ, προσδιορίζοντας το νέο ανθρωπιστικό ιδανικό αυτό του συνετού και του αρμονικού τρόπου ζωής. Η εποχή διαμόρφωσε την ιδέα της εθνικής ενότητας, έτσι ώστε να ξεπεραστεί το παλιό φεουδαρχικό σχήμα της κατακερματισμένης Ευρώπης. Τα χαρακτηριστικά του κλασικισμού προτείνουν προφανώς το κλασικό. Δηλαδή: συγκρατημένη κίνηση, σωστές αναλογίες, απαλό πλάσιμο, κλασικό μέτρο με αίσθηση υπερηφάνειας, αξιοπρέπειας, υψηλού ήθους, ηρεμίας, πνευματικής έξαρσης. Το ιδανικό της ύπαρξης που στοχάζεται ζωγραφίζεται σαν ονειροπόλημα για τον χρυσό αιώνα (Πουσέν, τα τοπία του Κλωντ Λορέν). Το επίσημο αισθητικό δόγμα υπηρετείται με μεγαλόστομη ρητορική, με αυταρέσκεια, από τις ακαδημίες που αποθεώνουν την μοναρχία, και την παλατιανή αριστοκρατία, ανακαλώντας τους μεγάλους προγόνους.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΠΑΡΟΚ ΣΤΗΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ: 17^{ος}, 18^{ος} αι.

Η Ολλανδία του 17^{ου} αιώνα είναι μία δημοκρατία (ήδη από τον 16^ο αι.), σε αντίθεση με τις νότιες κάτω χώρες (σημερινό Βέλγιο) που έμειναν κάτω από την κυριαρχία των Ισπανών. Η τέχνη στην Ολλανδία του 17^{ου} αιώνα, μιλάει σε άλλη γλώσσα από ότι οι ακαδημίες. Έχει δημοκρατική βάση και το κέντρο του ενδιαφέροντος της εστιάζεται στην καθημερινή ζωή και στους απλούς ανθρώπους. Στις σκηνές ήρωας είναι ο αντιήρωας. Το εθνικό τοπίο, το ομαδικό πορτρέτο, τα θέματα χαρακτήρων, η ηθογραφία είναι το κυρίαρχο μοτίβο της Ολλανδικής τέχνης. Δεσπόζουσα καλλιτεχνική μορφή της Ολλανδίας του 17^{ου} αιώνα είναι ο Ρέμπραντ.

Ροκοκό18^{ος}. Νεοκλασικισμός 18^{ος} ,19^{ος} αιώνας.

Το ροκοκό στυλ είναι ένα στυλ που εμφανίζεται στην Γαλλία στις αρχές του 18^{ου} αιώνα και διήρκησε περίπου 4 δεκαετίες. Είναι ένα στυλ κυρίως εσωτερικής διακόσμησης. Σε αντίθεση από το βαρύ μπαροκ στυλ το ροκοκό στυλ έχει φωτεινά, διάφανα, χρώματα, χωρίς βαθιές σκιές με άνθινα μοτίβα σε σχηματισμούς C και S ανάλαφρα, χαριτωμένα , εύθυμα, κομψά, χαρούμενα και διακοσμητικά. Ειδυλλιακά τοπία, κομψές φιγούρες, ανέμελη ατμόσφαιρα κυριαρχούν. Το ροκοκό δεν παράγει έργα με βαθύτητα στην ψυχολογική διείσδυση της ανθρώπινης υπόστασης. Τά έργα είναι επιφανειακά εκφράζοντας το εφήμερο, το περιστασιακό.

Στα μέσα του 18^{ου} αιώνα το ενδιαφέρον προς την αρχαιότητα εντείνεται δραματικά. Το καλλιτεχνικό στυλ του νεοκλασικισμού υπηρετεί αυτό τον σκοπό. Την ίδια εποχή, έρχονται στο φώς και οι αρχαιότητες της αρχαίας Ιταλίας γεγονός που δίνει νέα ώθηση στην αναβίωση των αρχαίων τύπων. Τα χαρακτηριστικά του νεοκλασικισμού είναι εν πολλύς ίδια με αυτά του κλασικισμού, όμως προστίθεται η διδακτική κοινωνική σημασία η οποία μιλάει για την ελευθερία, τα δικαιώματα, τη δικαιοσύνη.

ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ. Η ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ.

Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Ιμπρεσιονισμός.

Στις αρχές του 19^{ου} αι. ο ρομαντισμός εκδηλώνεται σαν ένα κίνημα ενάντια στον ακαδημαϊσμό. Τα εξωτικά θέματα, η βιαιότητα, οι συμβολισμοί, αλλά κυρίως οι αγώνες των λαών για την ανεξαρτησία τους αποτελούν το ρεπερτόριο του ρομαντισμού. Ο άνθρωπος στον ρομαντισμό είναι μια ύπαρξη αδύναμη αλλά ηρωική. Στη ρομαντική τέχνη τα περιγράμματα καταργούνται, το χρώμα είναι έντονα αντιθετικό, οι φωτοσκιάσεις δραματικές.

Τον 19^ο αι. το κίνημα του ρεαλισμού στρέφεται ενάντια στον ακαδημαϊσμό. Ο ρεαλισμός εκφράζεται με δυναμική θέση ενάντια στο κοινωνικό κατεστημένο, προβάλλοντας τις αξίες της ζωής, τα βάσανα του απλού ανθρώπου, του ανθρώπου του μόχθου, θέματα ταπεινά σε αντίθεση με τα ιστορικά, μυθολογικά αγαπητά θέματα της ακαδημαϊκής ζωγραφικής.

Ο ιμπρεσιονισμός είναι ένα κίνημα που εκδηλώθηκε στο Παρίσι στο τέλος του 19^{ου} αι. και κράτησε γύρω στα 15 χρόνια. Είχε τεράστια επιρροή στη μεταγενέστερη ζωγραφική παρόλη την πρωτοφανή αντίδραση που προκάλεσε. Ιμπρεσιονιστικά χαρακτηριστικά συγκαταλέγονται η συχνή

επιπεδοποίηση των όγκων, το «θόλωμα» στην ατμόσφαιρα, η χρήση καθαρών χρωμάτων, η αδρή, η γρήγορη γραφή, το πλακάτο χρώμα, η μετωπικότητα, τα αντιθετικά θερμά-ψυχρά, η απόδοση της φευγαλέας στιγμής, η διάλυση του συμπαγούς όγκου.

Ο 20ος ΑΙΩΝΑΣ. Μοντερνισμός και μεταμοντερνισμός.

Η γρήγορη διαδοχή των κινημάτων του 19ου αιώνα κορυφώνεται τον 20ο αιώνα. Ο όρος μοντερνισμός περιέχει όλα αυτά τα κινήματα τέχνης που δημιουργήθηκαν το πρώτο μισό του 20ου αιώνα ο οποίος ξεκίνησε με τα δυναμικά κινήματα του φοβισμού και του κυβισμού. Ο εξπρεσιονισμός, ο φουτουρισμός, ο ντανταϊσμός, ο σουρεαλισμός, η αφηρημένη τέχνη (αφηρημένος εξπρεσιονισμός, γεωμετρική αφαίρεση) χαρακτηρίζουν την εικαστική έκφραση του 20ου αι. Στη διαμόρφωση αυτών των κινήματων επίδραση αποτέλεσε η αφρικανική τέχνη, η τέχνη των νησιών του Ειρηνικού, οι γιαπωνέζικες ξυλογραφίες, οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι και οι φρικαλεότητες τους, η θεωρία της σχετικότητας, η ψυχανάλυση του Φρόιντ, το πολιτικό προσκήνιο της Ευρώπης του 20^{ου} αι. Κοινά χαρακτηριστικά των κινήματων: το πολύ τολμηρό, η αυτονομία του χρώματος, το παράλογο, η ωμότητα, ο πρωτογονισμός, η διάσπαση, το ακαθόριστο, το τυχαίο. Ο μοντερνισμός πρόσφερε στην ανθρώπινη σκέψη νέους τρόπους έκφρασης σχετικά με τα θέματα του χρόνου, του χώρου, της πραγματικότητας. Μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και ιδιαίτερα μετά τον πόλεμο στο Βιετνάμ και το έργο του εικαστικού Andy Warhol (1928-1987) ενδιαφέρουσες τάσεις αποτελούν η ποπ αρτ (η περίφημη φράση του σύγχρονου φιλοσόφου Μακ Λούαν: το μέσο είναι το μήνυμα), τα happenings ως ένα είδος θεάτρου, η εννοιολογική τέχνη η Land art. Αυτές οι εκφράσεις αυτές εμπεριέχονται στην εποχή του μεταμοντερνισμού, την εποχή του όλα είναι αποδεκτά. Στον μεταμοντερνισμό η εικαστική έκφραση επιθυμεί να αναπτυχθεί σε ένα κόσμο εκτός και πέρα δεσμεύσεων χώρου, χρόνου και γλώσσας. Η αυθαιρεσία, το μπανάλ, καταλαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο στις καλές τέχνες. Οι περιχαρακώσεις καλών και εφαρμοσμένων τεχνών, υψηλής και ευτελούς τέχνης αίρονται στον μεταμοντερνισμό, ενώ τίθενται υπό επανεξέταση οι έννοιες αυθεντικότητα, ταλέντο, αριστούργημα, φήμη. Καλλιτέχνες εκτός του Andy Warhol που μίλησαν με μεταμοντερνιστική έκφραση είναι ο Jeff Koons, ο Jean Michel Basquiat, ο Mariko Mori.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ Το κλασικό και το αντικλασικό. Η σχέση μορφής και περιεχομένου.

Οποιοσδήποτε δογματισμός στη θεώρηση του έργου τέχνης θα οδηγούσε σε αδιέξοδο. Ωστόσο ένα έργο τέχνης κλείνει μέσα του αξίες που αντιπροσωπεύει. Κάποιες από αυτές τις αξίες, θα προσπαθήσω να παρουσιάσω κλείνοντας.

Το κλασικό είναι μια θεμελιώδης αισθητική θέση στις τέχνες, που εκφράζει την ιδέα του αιώνιου και ιδανικά ωραίου, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε και ορίστηκε (με τρόπο τέλειο) στην αρχαία ελληνική τέχνη της κλασικής περιόδου. Βασικά χαρακτηριστικά του κλασικού είναι το μέτρο, η καθαρότητα, η αρμονία και η ισορροπία στη σχέση μορφής και περιεχομένου. (Παραδείγματα: Ο Χριστός από τη δέηση, Παλαιολόγεια

τέχνη, Αγία Σοφία Πόλη, 13^{ος} αιώνας. Η τοιχογραφία του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης με τη σκηνή της εικόνας εισόδου του Αυτοκράτορα μέσα στην εκκλησία. Ο Άγιος Ιωάννης από την παράσταση της Σταύρωσης στη Μονή Δαφνίου. Λεπτότητα έκφρασης κίνησης, πλαστικότητα, χάρη).

Ο ρεαλισμός είναι η τάση απεικόνισης του κόσμου όπως την βλέπουν τα μάτια μας, δηλαδή διατηρώντας τα βασικά χαρακτηριστικά όπως αναλογίες, πλαστικές χρωματικές αξίες, προϋποθέσεις φωτός, τοποθέτηση στο χώρο. Θα ήταν λάθος την απεικόνιση με πιστή αναπαραγωγή της πραγματικότητας να την ονομάσουμε ρεαλισμό, γιατί κάτι τέτοιο μάλλον αφορά τον όρο νατουραλισμό. (αδερφοί Limburg). Ο ρεαλισμός ερμηνεύει την πραγματικότητα με (δημιουργικό) προβληματισμό, Ο ρεαλισμός έχει απασχολήσει την ιστορία της τέχνης σε διάφορες εποχές. Για παράδειγμα ο φλαμανδικός ρεαλισμός του 17^{ου} αιώνα, ο ρομαντικός ρεαλισμός των αρχών του 19^{ου} αιώνα, στον οποίο φιλτράρεται η πραγματικότητα από εξιδανικευτικές διαθέσεις, η η κοινωνικοκριτική πλευρά του ρεαλισμού, αργότερα τον 19^ο αιώνα, του Ντωμιέ, Μιλλέ, Κουρμπέ. (Η ρεαλιστική απεικόνιση στην Κοίμηση της Παναγίας, στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας, στη Σοποτσάνη, Σερβία, 1265).

Ο ακαδημαϊσμός είναι η τέχνη που καλλιεργείτε σύμφωνα με τις αρχές των ακαδημιών. Στον 20^ο αιώνα ο ακαδημαϊσμός ταυτίστηκε με τον φορμαλισμό απέκτησε δηλαδή αρνητικό πρόσημο, αφού θεωρήθηκε ότι απομονώνει όμως τον ρεαλισμό σε ένα πλαίσιο μορφολογικής επεξεργασίας ανεξάρτητα από το περιεχόμενο. Υπό αυτή την ερμηνεία ο ακαδημαϊσμός ταυτίζεται με το υπολογισμένο και το τυποποιημένο.

Ο ιδεαλισμός στα εικαστικά εκφράζει τη διάθεση του δημιουργού να εξιδανικεύσει, να εξυψώσει την πραγματικότητα. Ο ρεαλισμός και ο ιδεαλισμός συνυπάρχουν ως ένα σημείο. Όμως ο ιδεαλισμός επιδιώκει να εναρμονίσει μορφή και περιεχόμενο. Στο ρεπερτόριο του ιδεαλισμού πρωταγωνιστούν, προσωποποιήσεις εννοιών, αλληγορίες, μορφοποιήσεις ιδανικών και εννοιών. (Η εις Άδου Κάθοδος, τοιχογραφία, Μονή της Χώρας, Κωνσταντινούπολη, 1320. Η βάπτισμα του Χριστού, τοιχογραφία, Περίβλεπτος, Μυστράς, 1360-1370).

Ο εξπρεσιονισμός είναι μία τάση που εμφανίζεται σε διάφορες καλλιτεχνικές περιόδους, με έμφαση στην έκφραση ακόμα και σε βάρος οποιασδήποτε μορφολογικής ανατροπής. Στον εξπρεσιονισμό λοιπόν πρωταγωνιστεί το περιεχόμενο, που αποδίδεται εκρηκτικά, έναντι της μορφής (Σε μια αντίθετη τάση, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, όταν δηλαδή υπερέχει η φόρμα, έναντι του περιεχομένου, τότε πρωταγωνιστεί ο φορμαλισμός). Χαρακτηριστικά του εξπρεσιονισμού: Διαστρέβλωση και παραμόρφωση, αποδέσμευση από το φυσικό περιβάλλον, η υπερβολή, τα τονισμένα περιγράμματα, η μεγαλοποίηση, η ζοφερότητα. Εξπρεσιονιστικά εκφράστηκαν πρωτόγονες φυλές, λαϊκοί καλλιτέχνες, καλλιτέχνες της Ωκεανίας με τις μάσκες, οι αφρικανοί καλλιτέχνες με τα τοτέμ, οι χριστιανοί καλλιτέχνες διάφορων περιόδων (το επείγον του μηνύματος), οι καλλιτέχνες του μοντερνισμού, Ένσορ, Μουνχ, Βαν Κογκ, ο Μπουζιάνης στην Ελλάδα. (Ο Χριστός Παντοκράτορας από τη Μονή Δαφνίου, 11^{ος} αι. Ο ενταφιασμός του Χριστού, τοιχογραφία στη Μονή Αγίου Παντελεήμονα, Νερεζί, 1164).

Ο ρυθμός μπαρόκ (1600-1750) ανήκει στη σφαίρα της αντικανονιστικής έκφρασης. Προσδιορίζει το παράξενο, το αντικλασικό. Χαρακτηρίζεται για το πάθος, την έξαρση, την πληθωρικότητα, το μεγαλόσχημο, το θεατρικό. Ξεκίνησε από τη Ρώμη σαν έκφραση της αντιμεταρρύθμισης αλλά χρησιμοποιείται σαν όρος για να χαρακτηρίσει το ύφος έργων τέχνης ακόμα και προγενέστερων εποχών από την εμφάνιση του (Λαοκόωντας). Το ύφος μπαρόκ, ως νεομπαρόκ εκφράστηκε και στον ρομαντισμό στα έργα του Ντελακρουά, 19^ος αιώνας.

Ο Ρομαντισμός περισσότερο αφορά σε πνευματική στάση, παρά σε στυλ. Είναι η ποιητική θέση του καλλιτέχνη απέναντι στον κόσμο. Προ – ρομαντικό εικαστικό αποτύπωμα διακρίνεται στα έργα του Γκόγια.

Η αφηρημένη τέχνη είναι ένα κίνημα ανεικονικό, μη παραστατικό. Αποδίδει το βίωμα άμεσα, ανεξάρτητα από τα σύμβολα, χωρίς αναφορά στα πρότυπα του κόσμου όπως αυτά βλέπονται από τα μάτια μας. Παρόλα αυτά μεταχειρίζεται κλασικά εκφραστικά μέσα, δηλαδή την επιφάνεια, το χρώμα, τη γραμμή, το σχήμα. (Η αφαίρεση, Άγιο με τα παιδάκια στον Άγιο Δημήτριο της Θεσσαλονίκης, 7^{ος} αιώνας. Η εξαΰλωση)

Επίλογος

Κλείνοντας πιστεύω πως η καλλιτεχνική σκέψη είτε εκφράζεται με όρους κλασικούς, ακαδημαϊκούς, αφηρημένους, εξπρεσιονιστικούς, μοντερνισμού είτε δημιουργείται σε πλαίσια αυλικά, μοναρχικά, δημοκρατικά, ή απόλυτης σκλαβιάς, έχει το προνόμιο να μπορεί διαχρονικά, διαπολιτισμικά, διαπλαισιακά (προφανώς μη δόκιμος όρος) να δίνει απαντήσεις στον άνθρωπο στα μεγάλα ερωτήματα που αφορούν στην ύπαρξή του και στο ρόλο του στη ζωή.

(ΟΙ ΔΥΟ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, (1974) Ελληνιστικοί χρόνοι. Εκδοτική Αθηνών.
- Μιχελής, Π. (2015). Αισθητική θεώρηση της βυζαντινής τέχνης. Αθήνα, Ι.Π.Ε.Μ.
- Χρήστου, Χ. (1991). Η Ιταλική ζωγραφική κατά τον 16^ο αιώνα. Τόμος πρώτος. Αθήνα: Βανιας.
- Χρήστου, Χ. (1992). Η Ευρωπαϊκή ζωγραφική του 17^{ου} αιώνα. Το Μπαρόκ. Αθήνα: Βανιας.
- Alpatov, M. V. (1976). Artistic problems of the Italian Renaissance. Moscow.
- Baxandall, Michael (1986). Giotto and the Orators. Oxford: Oxford University Press Oxford.
- Benesh, O. (1973). The Art of the Northern Renaissance. Moscow.
- Berenson, B. (1965). The painters of the Italian Renaissance. Moscow.
- Blunt, Anthony (1940). Artistic Theory in Italy 1450-1600. Oxford: Oxford University Press.
- Gombrikh, E. G. (2014). History of art. Moscow.
- Ivanova, E. V. (2009). The geniuses of world painting / Text and comp. Moscow.
- Prus, I. E. (1974). Western European art of the XVIIth century. Moscow.
- Renaissance. Baroque. Classicism. The problem of styles in Western European art of the XV-XVIII centuries (1966). Moscow.
- Rotenberg, E. I. (1967). The art of Italy of the XVIth century. Moscow.
- Rotenberg, E. I. (1971). Western European art of the XVIIth century. Moscow.
- Rotenberg, E. I. (1972). Dutch art of the XVIIth century. Moscow.
- Velflin, G. (1912). Classical art. St. Petersburg.
- Velflin, G. (1934). The art of Italy and Germany of the Renaissance. L.
- Velflin, G. (1994). Basic concepts of art history. St. Petersburg.